कोहलपुर नगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजना–२०७५

(Revenue Improvement Action Plan-2018)

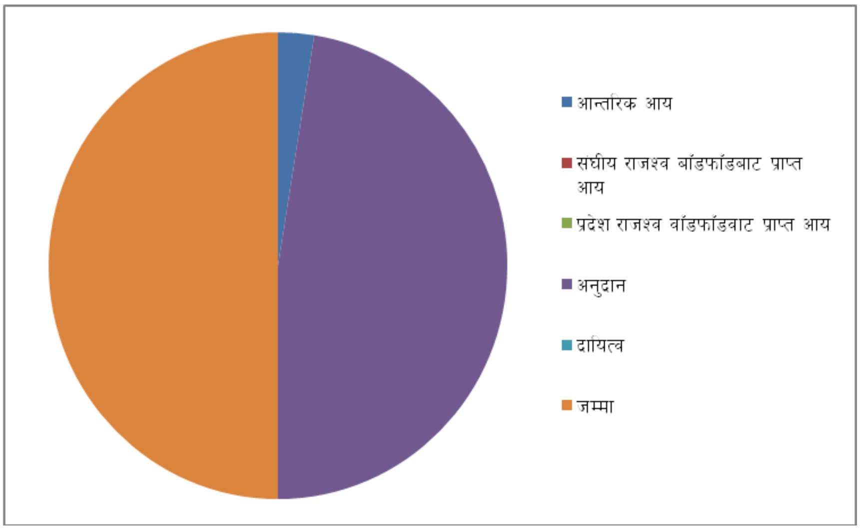

कोहलपुर नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कोहलपुर, बाँके

विषय सूची

परिच्छेद एक : परिचय 3
१.१ प्रतिवेदनको बारेमा 3
१.२ कार्ययोजनाको औचित्य 3
१.३ कार्यक्रमको उद्देश्य 3
१.४ कार्यक्रम संचालन विधि तथा प्रक्रिया 4
१.४.१ सन्दर्भ सामग्री संकलन तथा अध्ययन 4
१.४.२ तथ्यांक/सूचना संकलन फारम तथा सूची विकास 4
१.४.३ प्रारम्भिक बैठक तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम 4
१.४.४ तथ्यांक/सूचना संकलन 5
१.४.५ तथ्याङ्ग विश्लेषण तथा प्रारम्भिक मस्यौदा तयारी 5
१.४.६ अन्तिम कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना 5
१.४. ७ अन्तिम प्रतिवेदन तयारी 5
परिच्छेद दुई : नगरपालिका वस्तुगत विवरण संक्षेप 5
२.१. भौगोलिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति 5
२.२. जनसंख्या 6
२.३. आर्थिक अवस्था 7
२.३.१ आयको माध्यम अनुसार पारिवारिक विवरण 7
२.३.२ आम्दानी अनुसार परिवार संख्या 7
२.४.समाजिक अवस्था 7
२.५ पर्यटकीय, सास्कृतिक र मनोरम स्थलहरू 8
२.६ नगरपालिकाको संगठन तथा मानविय संसाधन 8
२.७ नगरपालिकाको भौतिक सम्पत्ति 9
परिच्छेद तीन : स्थानीय तहको आन्तरिक आय अधिकार र सम्भाव्यता 9
३.१ नगरपालिकाको राजश्व अधिकार सम्बन्धी संवैधानीक तथा कानुनी व्यवस्था 9
३.२ राजश्व परिचालन सम्बन्धी नीतिहरु : 10
३.३ राजस्व प्रशासन 11
३.४ नगरपालिकाको आय समीक्षा 11
३.४.१ आय परिचालनको वर्तमान अवस्था : 11
३.४.२ नपाको यथार्थ तथा अनुमानित आय विवरण 12
परिच्छेद चार : राजस्व सुधार कार्य योजना 21
४.१ राजस्व सुधार कार्य योजना 21
४.२ राजस्व सुधार कार्य योजनाका आधारमा राजस्व प्रक्षेपण 23
अनुसूचीहरु : 31
अनुसूची १: स्थानीय तहको आन्तरिक आय राजश्व सम्वन्धी अधिकार र व्यवस्था 31
अनुसूची २ : तथ्यांक/सूचना संकलनका लागि प्रयोग गरिएको फारम तथा सुची 34
कोहलपुर नगरपालिका, बाँके 34
अनुसूची ३ : प्रारम्भिक अभिमुखिकरण तथा कार्यशालाको कार्यक्रम तालिका तथा उपस्थिति विवरण 41
अनुसूचि ४: कार्यशालाको उपस्थिति विवरण 42
अनुसूचि ५: कार्यशालाका तस्विरहरु 49
अनुसूचि ६: पत्रपत्रिकामा प्रकाशन 50

परिच्छेद एक : परिचय

यस परिच्छेदमा नपाको राजश्व सुधार कार्ययोजनाको परिचय, औचित्य र विष्तृत चरण रप्रकृयाहरु प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.१ प्रतिवेदनको बारेमा

प्रदेश नम्वर ५ अन्तर्गत बाँके जिल्लाको कोहलपुर नगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजना (RIAP) प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । यस प्रतिवेदनमा नगरपालिकाको राजश्व परिचालनको अवस्था अध्ययन तथा विश्लेषण गरी राजश्व सुधारको लागि गर्नुपर्ने कार्यहरुको पहिचान गरीएको छ । राजश्व सुधार कार्ययोजनाले नगरपालिकाको राजश्व सुधारको लागि गर्नुपर्ने कार्यको मार्गदर्शन गर्ने तथा अनुगमनको लागि आधार दिने विश्वास गरिएको छ । यसका अतिरिक्त, यस कार्ययोजनाको आधारमा नपाको आगामी ३ बर्षको आन्तरिक आय (राजश्व) प्रक्षेपण तथा सुधार कार्ययोजना प्रस्तुत गरिएको । प्रतिवेदनले निम्न विषयवस्तुहरुलाई समेटेको छ ।

- परिचयः कार्ययोजनाको औचित्य, उद्देश्य तथा प्रकृया तथा चरणहरु
- नगरपालिकाको परिचय
- स्थानीय तहको राजश्व अधिकार तथा आय संभाब्यता
- आय संकलनको संस्थागत क्षमता तथा संकलनको अवस्था
- राजश्व सुधार कार्ययोजना तथा आगामी ३ वर्षको आय प्रक्षेपण

यस प्रकृयाको आर्थिक व्यवस्थापन सहित नेतृत्व नगरपालिका आफैले गरेको छ। प्राविधिक सहयोग तथा सहजिकरण परामर्श दातृ संस्था उत्पिडित समुदाय विकास केन्द्र, कोहलपुर बाँकेले गरेको छ ।

१.२ कार्ययोजनाको औचित्य

नेपालको संविधान, २०७२ तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहहरुलाई स्थानीय स्तरमा आय संकलन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ । यस अधिकारको क्षेत्र अनुसार स्थानीय तह आफैले कर तथा शुल्कको दर निर्धारण गरी संकलन गर्न सक्ने ब्यवस्था छ । स्थानीय तहलाई प्रदान गरिएका मुख्य करहरुमासम्पत्ति कर, मालपोत वा भूमि कर, ब्यवसाय कर, घरजग्गा वहाल कर रहेको छ भने शुल्कमा प्राकृतिक श्रोत विक्री तथा निकासी, नक्सापास, इजाजत, प्रमाणित, सिफारिश आदि रहेको छ । यसका अतिरिक्त स्थानीय तहलाई प्राकृतिक स्रोतहरुको विक्री, निकासीवाट समेत आय संकलन गर्न सक्ने ब्यवस्था रहेको छ ।

आन्तरिक आय परिचालनका लागि उल्लेख्य अधिकार प्राप्त गरेपनि स्थानीय तहहरुले अधिकारको पुर्णरुपमा उपयोग गरि स्थानीय श्रोत संकलन तथा परिचालन गर्न सकिरहेका छैनन् । जसको मुख्य कारण त्यसकोलागि आवश्यक नीति तथा कार्यविधि, संगठनात्मक ब्यवस्था, सूचना तथा तथ्यांकको स्थापना, आयको सम्भाब्यता अध्ययन, नियन्त्रण प्रणालीको स्थापना आदिको स्थापना तथा अभ्यासको कमी रहेको छ ।

यसै अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै कोहलपुर नपाले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका आयका श्रोत तथा दायरा पहिचान गरि आन्तरिक आय प्रक्षेपण गरेको छ। यस प्रकृयामा स्थानीय तहका प्रतिनिधि, कर्मचारी तथा अन्य सरोकारपक्षहरुलाई आय परिचालन समवन्धमा अभिमुखिकरण, आयको दायरा विस्तार, दरमा सुधार, प्रशासनिक ब्यवस्थामा सुधार तथा नयाँ स्रोतहरुको पहिचान गरी सो को सम्भाब्यता पहिचान गर्न कार्यशाला आयोजना, कर तथा शुल्कको दर निर्धारणमा सहयोग, तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको स्थापनामा सहयोग गर्ने रहेको छ । यस प्रकृयामा राजश्व सुधार कार्ययोजना र आयको प्रक्षेपण समावेश गरिएको प्रतिवेदन तयार हुनेछ ।

१.३ कार्यक्रमको उद्देश्य

यस कार्यक्रमको समग्र उद्देश्यनपाको आन्तरिक आयको विद्यमान अवस्था, आन्तरिक स्रोतको संभावना तथा आगामी ३ बर्षको आय प्रक्षेपण सहितको राजश्व सुधार कार्ययोजना तयार गर्नु हो । अन्य विष्तृत उद्देश्यहरु देहाय अनुसार छन् :

- नगरपालिकाको आय अधिकार तथा राजश्व सुधार योजना सम्वन्धमा नपाका पदाधिकारी, सरोकारवाला तथा कर्मचारीहरुलाई अभिमुखिकरण गर्ने ।

- आन्तरिक आय बृद्धिकोलागि आयका प्रमुख स्रोतहरुको सम्भावना र यथार्थ असुलीमा भएको फरकको पहिचान गर्ने ।
- राजश्व प्रशासनको संस्थागत व्यवस्था, कार्यप्रकृया तथा विलिङ्ग तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको विश्लेषण गर्ने ।
- नगरपालिकाको आन्तरिक आय बृद्धिका सम्भावनाहरु पहिचान गरी आय सुधार रणनीति र प्रक्षेपण सहितको आन्तरिक आय सुदृढिकरण कार्ययोजना तयार गर्ने ।
- आय परिचालनकोलागि क्षमता विकासका मुख्य क्षेत्रहरुको पहिचान गरी सुझाव प्रदान गर्ने ।

१.४ कार्यक्रम संचालन विधि तथा प्रक्रिया

१.४.१ सन्दर्भ सामग्री संकलन तथा अध्ययन

प्रथम चरणमा परामर्शदाताबाट विभिन्न सन्दर्भ सामाग्रीहरु संकलन तथा अध्ययन गरिएको छ । अध्ययन तथा प्रयोग गरिएको सन्दर्भ समाग्रीहरु देहाय अनुसार रहेका छन् :

- नेपालको संविधान २०७२
- स्थानीयसरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- अन्तर सरकारी वित्त ब्यवस्थापन ऐन, २०७४
- नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम
- राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- कर तथा गैरकर राजश्व सम्वन्धी नमूना कानून, २०७४
- एकीकृत सम्पत्ति कर ब्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४
- स्थानीय तहको आर्थिक ऐनको नमूना, २०७४
- संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका प्रगति प्रतिवेदनहरु
- नगरपालिकाको विभिन्न आर्थिक वर्षहरुको नगर विकास योजना, बजेट तथा कार्यक्मरहरु

१.४.२ तथ्यांक/सूचना संकलन फारम तथा सूची विकास

सन्दर्भ सामाग्री अध्ययन तथा विश्लेषण पश्चात प तथ्यांक तथा सूचना संकलनका लागि अवश्यक विधि प्रकृया तथा फारमहरु विकास गरियो। तथ्यांक संकलनको लागि प्रयोग गरिएको फारम **अनुसूची १** मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.३ प्रारम्भिक बैठक तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम

राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमाकोलागि खटिएको परामर्शदाताको टोली २०७५ जेष्ठ २९ गते कोहलपुर नपाको कार्यालय पुगी उप–प्रमुख, पमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा सम्वन्धित शाखा प्रमुख सहित राजश्व परामर्श समिति संग प्रारम्भिक छलफल गरेको थियो । सोहि अवसरमा आवश्यक सुचना संकलन तथा कार्यशालाको तयारी वारे छलफल गरियो । यस अघि परामर्श टोलीले बार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सहित राजश्व सम्वन्धी द्धितिय तथ्याँकको अध्ययन तथा विष्लेषण गरेको छ ।

यस पश्चात स्थानीय तहको राजश्व परिचालन सम्वन्धमा नगरपालिकाका पदाधिकारीहरु, राजश्व परामर्श समिति, कर्मचारीहरु तथा अन्य सरोकारपक्षहरुलाई अभिमुखिकरण गर्न तथा राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गर्न २०७५ जेष्ठ ३० गते दुई चरणमा आन्तरिक आय तथा राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा कार्यशाला आयोजना गरिएको छ । कार्यशालाको पहिलो चरणमा राजश्व अवधारणा, प्रकृया तथा कानुनी अधिकार तथा स्थानीय तहको आन्तरिक आय क्षेत्र वारे छलफल गरियो । दोश्रो चरणमा नगरपालिकाको आन्तरिक आयको क्षेत्र, दायरा, सम्भावित दर र सम्भावित वार्षिक कुल आय वारे छलफल र समुहकार्य गरि सहमति गरिएको छ । नगर प्रमुख लुटवहादुर रावत, उप–प्रमुख सन्जु चौधरी तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत प्रेम प्रसाद देवकोटा सहित पदाधिकारी तथा कर्मचारी एवं सरोकारवालको सहभागितामा सो कार्यशाला सम्पन्न भएको थियो।

नगर प्रमुखको अध्यक्षतामा सम्पन्न उद्घाटन कार्यक्रममा नगर प्रमुख लगायत विभिनन वक्ताहरुले मन्तव्य राख्दै कार्यक्रम महत्वपुण विषयमा रहेको र यसवाट प्राप्त सुझाव एवं प्रतिवेदनका आधारमा नगरको आन्तरिक आय

वृद्धिका लागि प्रभावकारी रुपमा लागिपर्ने विचार व्यक्त गरिएको थियो । उद्घाटन सत्र पश्चात सहजकर्ताहरु सोभिता परियार र गोविन्द अधिकारी वाट स्थानीय तहको राजश्व अधिकारका सैद्धान्तिक तथा कानुनी र प्रशासनिक पक्षहरुको प्रस्तुती तथा छलफल भएको थियो । यस क्रममा नपाका आन्तरिक आयका मुख्य स्रोतहरु, तिनको सम्भाब्यता तथा हालको परिचालनको अवस्थावारे छलफल भई सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरुमा समेत बुंदागत रुपमा छलफल गरियो । कार्यक्रमको अन्त्यमा राजश्व सुधार कार्ययोजनाको प्रतिवेदन तयारीकालागि आवश्यक पर्ने सूचनाहरुको आवश्यतावारे छलफल गरिएको थियो । छलफलमा ६९जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

१.४.४ तथ्यांक/सूचना संकलन

नपाका विभिन्न शाखाहरु, सरोकारवाला पक्षहरु, स्थलगत भ्रमण तथा अवलोकन बाट आवश्यक तथ्यांक एवम् सूचनाहरु संकलन गरियो । परामर्शदाता टोलीवाट अध्ययनका कममा निम्न क्षेत्रगत तथ्यांक एवम् सूचनाहरु संकलन गरियो :

- राजश्व सम्वन्धी विभिन्न तथ्याँक तथा दस्तावेजहरु
- राजश्व प्रशासन तथा संगठन
- गत आव तथा चालु आवकोयथार्थ आय विवरण
- चालु बर्षको आर्थिक ऐन तथा बजेट
- आन्तरिक आय संकलनको अवस्था, स्रोत, क्षेत्र तथा दर
- आन्तरिक आय का नयाँ क्षेत्रहरु सम्बन्धी तथ्यांक तथा सूचना (सम्बन्धित तथ्यांक, सरोकार पक्षहरु संग छलफल, स्थलगत भ्रमण तथा अवलोकन)

१.४.५ तथ्याङ्क विश्लेषण तथा प्रारम्भिक मस्यौदा तयारी

कार्यशाला, तथ्याँक संकलन तथा विष्लेषण र त्यसको नतीजाका आधारमा नपाको राजश्व सुधार कार्य योजनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गरिएको छ । मस्यौदा प्रतिवेदन्मा छलफलका लागि अन्तिम कार्यशाला गर्नु अगाडी, तयार राजस्व सुधार कार्ययोजनाको मस्यौदा नगरपालिका तथा नगरपालिका मार्फत विभिन्न सरोकारवालाहरु समक्ष पेश गरिएको छ । सो माथि सुझाव सहित अन्तिम कार्यशालामा छलफल तथा दस्तावेज सुधार गरिएको छ ।

१.४.६ अन्तिम कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना

मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी तथा पेश पश्चात २०७५ श्रावण ३० गते नपाको आन्तरिक आय अध्ययन तथा राजश्व सुधार कार्ययोजनामा छलफल तथा सुझाव संकलन कार्यशाला आयोजना गरिएको छ । मस्यौदा प्रतिवेदनमा महत्वपुण सुझावहरु दिएर सुधार सहित प्रतिवेदन पेश गर्न प्राविधिक टोलीलाई म्यान्डेट दिएको छ । साथै सुझाव अनुसार सुधार गरि प्राप्त भएको प्रतिवेदन एक पटक नगरपालिकाले अध्ययन गरि सुझाव दिएपश्चात अन्तिम दस्तावेजको रुपमा प्रकाशित गर्ने र प्रयोगमा ल्याउने समेत सहमति भएको छ । कार्यशालामा नगर प्रमुख लुटवहादुर रावत, उप–प्रमुख सन्जु चौधरी तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत प्रेम प्रसाद देवकोटा सहित पदाधिकारी तथा कर्मचारी एवं सरोकारवालको सहभागिता रहेको थियो ।

छलफलमा ५१ जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

१.४. ७ अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

मस्यौदा प्रतिवेदन माथि सुझाव संकलन कार्यशाला आयोजना पश्चात प्राविधिक टोलिले पाएको सुझाव अनुसार पुन प्रतिवेदन पुनरावलोकन तथा विश्लेषण गरेको छ । प्राप्त सुझावलाई समेटदै अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरि नपामा पेश गरिएको छ ।

परिच्छेद दुई : नगरपालिका वस्तुगत विवरण संक्षेप

यस परिच्छेदमा नगरपालिकाको आय परिचालनसंग संग सम्वन्धित प्रत्येक्ष अप्रत्येक्ष पक्षहरु :भौगोलिक आर्थिक तथा सामाजिक अवस्था तथासंस्थागत क्षमतालाई प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.१. भौगोलिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति

संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको प्रदेश नं. ५ अर्न्तगत तराई क्षेत्रको बाके जिल्लाको उत्तर पश्चिम कुनामा अवस्थित कोहलपुर नगरपालिकाको पूर्वमा राप्तीसोनारी नगरपालिका, उत्तरमा सल्यान जिल्लाको चुरे पहाड श्रृंखलामा पर्दछ भने दक्षिणमा जानकी गाउँपालिका र नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका पर्दछ । विं. स. २०७१ वैशाख २५ गतेको नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णय बमोजिम विं. स.२०७१ ज्येष्ठ ७ गते औपचारिक रुपमा साविकको रझेना गाविस र कोहलपुर गाविसको समायोजन भै कोहलपूर नगरपालिकाको स्थापना भएको हो । यसपश्चात लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्यव्यवस्था पश्चात स्थानीय तह पूर्नसंरचनाका लागि गरिएको निर्णयानुसार साविकको शम्सेरगञ्ज गाविसको समायोजन भैं १५ वटा वडा सहितको नगरपालिको प्रवद्धिकरण भएको हो ।

चुरे पहाडको श्रृंखला संग जोडीएको यो नगरपालिका २८ डिग्री ७ मिनेट १२ सेकेण्ड देखी १८ मिनेट ५४ सेकेण्ड उत्तर अक्षांस तथा ८१ डिग्री ३८ मिनेट २४ सेकेण्ड देखी ८१ डिग्री ४९ मिनेट ५१.६ सेकेण्ड पूर्वि देशान्तरमा पर्दछ ।जिल्ला सदरमुकाम नेपालगञ्ज देखि १० कि.मि टाढा उत्तरतर्फ रहेको यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल १८४.२६ वर्ग कि.मी. रहेको छ । जातिय, धार्मिक, भाषिक, साँस्कृतिक, सामाजिक तथा राजनैतिक महत्व तथा विशेषता बोकेको यस कोहलपुरले आफ्नै खालको धार्मिक, राजनैतिक र सामाजिक महत्व र विशेषता बोकेको छ ।

२.२. जनसंख्या

साविकका तीन वटा गाविस कोहलपुर, रझेना र शम्सेरगञ्ज गाविसलाई समायोजन गरी स्थापना गरिएको यस नगरपालिकामा साविकका तीनै गाविसको विं सं. २०६८ सालको जम्मा घरपरिवार १५४८३र जनसंख्या ७०६४७ रहेको थियो भने विं. सं २०७३ को घरधुरी सर्वेक्षणमा घरपरिवार र जनसंख्या बढेर क्रमश: १७६८९ र ८७३०० पुगेको छ । २०६८ देखि २०७३ सम्मको जनसंख्यालाई विश्लेषण गर्दा जनसंख्याको वृद्धिदर ३.५३ रहेको पाइन्छ । नगरपालिका भित्रको घरधुरी तथा जनसंख्याको अवस्थालाई २०६८ सालको राष्ट्रिय जनगणना र २०७३ को घरधुरी सर्वेक्षणको तुलनात्मक विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका नं.२.१: जनसंख्याको आवधिक तुलना सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	जनगणना २०६८				२०७३ सर्वेक्षण				
	घरपरिवार	जनसंख्या			घरपरिवार	जनसंख्या			
		पुरुष	महिला	जम्मा		पुरुष	महिला	जम्मा	जनसंख्या वृद्धिदर
१	६२२	१३२७	१५८०	२९०७	७७०	१९९०	१९०९	३८९९	४.८९
२	२००६	४१७९	४६८४	८८६३	२४०५	६१०५	५६४१	११७४६	४.६९
३	८०६	२०१८	२०७२	४०९०	११००	३५७०	३१९६	६७६६	८.३९
४	४५६	१२३१	१३०४	२५३५	५१८	१५५६	१६०४	३१६०	३.६७
५	११४५	२२४१	२५५४	४७९५	१२६४	२७२५	२६६५	५३९०	१.९५
६	६२७	१४७८	१४९०	२९६८	६४३	१६०७	१५४५	३१५२	१.००
७	४२५	१२२२	१२१२	२४३४	४४३	१३४०	१३०३	२६४३	१.३७
८	६६७	१६११	१६६८	३२७९	९१७	२२८८	२१३५	४४२३	४.९९
९	५२९	१३५३	१३९४	२७४७	८१८	१७९६	१७२०	३५१६	४.११
१०	१३९१	२९२४	३२१६	६१४०	१४४०	३६९९	३६७८	७३७७	३.०६
११	२८०८	५२३५	५२९२	१०५२७	२९१२	६४०५	६०१४	१२४१९	२.७५
१२	१५३०	३२४५	३६५९	६९०४	१५७५	३८०२	३७५०	७५५२	१.५०
१३	८२३	१८५९	२१२९	३९८८	१०२०	३३५६	३१२१	६४७७	८.०८
१४	८११	१९६२	२०२५	३९८७	९१९	२०५६	१९७६	४०३२	०.१९
१५	८३७	२२२७	२२५६	४४८३	९४५	२३९६	२३५२	४७४८	०.९६
जम्मा	**१५४८३**	**३४११२**	**३६५३५**	**७०६४७**	**१७६८९**	**४४६९१**	**४२६०९**	**८७३००**	**३.५३**

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७३ तथा राष्ट्रिय जनगणना २०६८

नगरपालिकाको जनसंख्याको बनावट तथा संरचनाको विश्लेषण गर्दा पुरुष घरमुली भएको परिवार अत्याधिक रहेको छ भने महिला घरमुली भएको परिवार २० प्रतिशत मात्र छन् । लैङ्गिक अनुसार घरधुरी तथा परिवारको आकार सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.३. आर्थिक अवस्था

२.३.१ आयको माध्यम अनुसार पारिवारिक विवरण

यस नगरपालिकाको जनसंख्याको परिवारिक आयश्रोतलाई कृषि, पशुपक्षीपालन, व्यापार उद्योग, नोकरी पेन्सन, बैदेशिक रोजगार, ज्याला मजदुरी र अन्य गरी ७ समूहमा विभाजन गरिएको छ । ती मध्ये सबैभन्दा बढी औषत कृषि बाट हुने गरेको पाइन्छ । घरधुरीको आधारमा भन्दा सबैभन्दा बढी घरधुरीको आम्दानीको श्रोतकृषि उत्पादनरहेको छ भने सबैभन्दा कमव्यापार तथा उद्योगबाट रहेको छ । आम्दानीका श्रोतहरू, औषत आम्दानी तथा घरधुरी सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २.२: आम्दानीका श्रोत तथा औषत आम्दानीसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	आम्दानीका श्रोतहरू	औषत आम्दानी रकम (रु.)	घरधुरी	प्रतिशत
१	कृषि उत्पादन	६२५९८८५४७४	१०४९६	५६%
२	पशुपंक्षी पालन	१५४७२११३२	२२८४	१%
३	व्यापार तथा उद्योग	८६४४१९२००	३२६३	८%
४	नोकरी तथा पेन्सन	१२९५५६०५६२	४३३४	१२%
५	वैदेशिक रोजगार	१३३११५३०००	३७०६	१२%
६	ज्याला/मजदुरी	११७०३३५५५७	६९९३	१०%
७	अन्य	१४९०२७०२४	१०९९	१%
	जम्मा	**११,२२५,१०१,९४९.००**	**-**	**१००%**

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण,२०७३

२.३.२ आम्दानी अनुसार परिवार संख्या

आम्दानीको आकारलाई रु.४० हजार भन्दा कम, रु.४०-६० हजारसम्म, रु.६०-८० हजारसम्म, रु.८० हजार-१ लाखसम्म, रु.डेढ लाख देखि २ लाख सम्म, रु.डेढ लाख देखि २ लाख सम्म र रु.२ लाख भन्दा बढी गरी ७ वटा समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ । आम्दानीको आकारको आधारमा वर्गीकरण गर्दा सबैभन्दा बढी परिवार संख्यारु. २ लाख भन्दा बढीआम्दानी गर्ने पाइन्छ भने सबैभन्दा कम परिवार संख्यारु. ६०-८० हजारसम्म आम्दानी गर्ने पाइन्छ। आय आकारका आधारमा परिवारसम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २: आयका आकारका आधारमा परिवारसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	आम्दानीको आकार	परिवार संख्या	प्रतिशत
१	रु. ४० हजार भन्दा कम	५००	३%
२	रु. ४०-६० हजारसम्म	९७६	६%
३	रु. ६०-८० हजारसम्म	९४७	५%
४	रु. ८० हजार-१ लाखसम्म	१२०३	७%
५	रु. १ लाख देखी डेढ लाखसम्म	२१६५	१२%
६	रु. डेढ लाख देखी २ लाख सम्म	३३५४	१९%
७	रु. २ लाख भन्दा बढी	८५४४	४८%
जम्मा		**१७६८९**	**१००%**

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण,२०७३

२.४.समाजिक अवस्था

घरधुरी सर्वेक्षण,२०७३ अनुसार यस नपा क्षेत्रमा रहेका घरधुरी पहाडी दलित २०५६ घरधुरी), मधेशी दलित (३५७ घरधुरी), पहाडी जनजाती तथा आदीबासी (१८६५घरधुरी) मधेशी जनजाती तथा आदीबासी (४५२४घरधुरी) पहाडी बाह्मण क्षेत्री/ठकुरी/ सन्यासी (७७७६घरधुरी) मधेशी बाह्मण क्षेत्री/राजपुत (३४४घरधुरी) मुस्लिम (

४४१घरधुरी) पहाडी अन्य(१०९रधुरी) मधेशी अन्य (२१७ घरधुरी) रहेका छन् । यहाँ सवै भन्दा वढीले नेपाली भाषा बोल्ने पाइन्छ भने सबैभन्दा कम भोटे/लामाभाषा बोल्ने मानिसहरू रहेको पाइन्छ । सोही गणना अनुसार पढन लेख्न सक्ने जनसंख्या ५३३५३ रहेको पाईन्छ ।

खानेपानीको स्रोत यसनगर क्षेत्रका कूल घरपरिवाको खानेपानीको पहुचको अवस्थालाई विभिन्न श्रोतको आधारमा जस्तै पाइपको धारा, ट्युवेल, इनार, जरुवा र कुवाको पानीको प्रयोग १७६८९ घरधुरीलेनै प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ । यसै गरि यस नगर क्षेत्रका कूल घरपरिवारको शौचालय सुविधामा पहुचको अवस्थालाई शौचालयको किसिमको आधारमा जस्तै कच्ची, पक्कीवायोग्यासमा जडान भएको, सेफ्टिटयाङ्कमा जडान भएको, ढलमा जडान भएको गरी वर्गीकरण गरी विश्लेषण गर्दा पक्की शौचालयमा पहुच भएका घरपरिवार१७३९१रहेका रहका छन् ।फोहोरमैलाको व्यवस्थापनका सन्दर्भमा कुहिने र नकुहिने वर्गिकरण गरी घरभित्र विसर्जन गर्ने नगरपालिकालाई दिने तथा निर्धारित स्थानमा फाल्ने गरी विश्लेषण गर्दा कुहिने र नकुहिने वर्गीकरण गरी घरभित्र विसर्जन गर्नेको संख्या सबैभन्दा धेरै भएको पाइन्छ । नगरपालिकाद्वारा संकलित घरपरिवार जम्मा ३५३ मात्रामा छन् ।

२.५ पर्यटकीय, सास्कृतिक र मनोरम स्थलहरू

धार्मिक विविधतायुक्त यस नगरक्षेत्रमा कालिका मन्दिर, शिवमन्दिर, मनकामना मन्दिर, शिवालय, राधाकृष्ण मन्दिर, वैष्णोदेवी मन्दिर, जगन्नाथ किरण भवानी, रामजानकी मन्दिर, रानीघाट मन्दिर लगायतका दर्जनौ मन्दिरहरु छन् भने विलिभर्स चर्च, बेथेल चर्च गेश्चमी चर्च तथा जहामिया मस्जिद, जहाँमिया कादरी, वौद स्तुप लगायतका धार्मिक स्थलहरु छन् । यहाँका विभिन्न खालका धार्मिक स्थलहरुमा दैनिक औषत १८ जना आन्तरिक पर्यटक तथा धर्मवालम्बीहरु आउने गर्दछन् । गिद्धेनी चौर, मध्यवर्ति, भ्यू टावर, बन्दा, हात्तीसार, नमूना पिकनिक पार्क जस्ता पर्यटकीय महत्वका स्थलहरु छन् जसको उचित संरक्षण, संवर्द्धन तथा व्यवस्थापन गर्न सकेमा नगर क्षेको पर्यटकीय व्यवसायमा विकास हुने देखिन्छ ।पूर्वपश्चिम महेन्द्र राजमार्ग तथा प्रदेश नं. ६ र ७ को प्रवेशद्धारको रुपमा अवस्थित यस नगरक्षेत्रको पर्यटन तथा होमस्टे व्यवसायले फड्को मार्ने देखिन्छ । यस क्षेत्रमा प्रत्येक दिन आगन्तकको संख्या बढ्दै गइरहेको छ ।

२.६ नगरपालिकाको संगठन तथा मानविय संसाधन

नवगठीत नपाको पहिलो निर्वाचन २०७४ अषाढ १४ गते सम्पन्न भई निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु मार्फत नगरपालिकानगरपालिकाको कार्य संचालन भई आएको छ । निर्वाचित नगर कार्यपालिकाका पदाधिकारीको नामावली **अनुसूची ३** मा दिईएको छ ।
यस नपाको ले औपचारिक रुपमा हाल देहाय अनुसार शाखा र ११ वटा वडा कार्यालयहरु रहेका छन् ।

- प्रशासन शाखा
- लेखा प्रशासन शाखा
- सूचना तथा प्रविधि शाखा
- सामाजिक विकास शाखा
- योजना शाखा
- प्राविधिक शाखा
- आर्थिक विकास शाखा
- राजश्व शाखा

नगरपालिका कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारी विवरण देहायअनुसार रहेको छ :

तालिका २.२: नपामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

दरबन्दी तेरिज ५.२ अनूसार राख्नू पर्ने ५० हजार देखि ७५ सम्म जनसंख्या भएको नपा

क.सं.	पद	कार्यरत संख्या
१.	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत उप–सचिव)	१
२.	उप–सचिव -नि. शिक्षा सेवा)	१

३.	लेखा अधिकृत	१
४.	प्रशासकिय अधिकृत (स्थानीय सेवा)	१
५.	वि.नि. -(नि.शिक्षा सेवा)	१
६.	म.वि. अधिकृत -विविध सेवा)	१
७.	ज.स्वा. निरिक्षक (स्वास्थ्य सेवा)	१
८.	पशु चिकित्सक (कृषि सेवा)	१
९.	वागवानी अधिकृत (कृषि सेवा)	१
१०.	कविराज निरिक्षक (स्वास्थ्य सेवा)	१
११.	सि. अहेव	१
१२.	सिभिल ईन्जिनियर (रायोआ स्वयंसेवक र करार)	२
१३.	सूचना तथा संचार प्रविधि अधिकृत -(करार)	१
१४.	नायव सुब्बा (निजामति)	८
१५.	सव ईन्जिनियर (नि. ईन्जिनियरिङ्ग र करार)	२
१६.	नायव सुब्बा (स्थानीय सेवा)	३
१७.	म.का. नासु सरह -(नि. विविध सेवा)	१
१८.	म.वि.नि (नि.विविध सेवा)	१
१९.	प.प्रा. (नि. कृषि सेवा)	१
२०.	खरिदार (निजामति)	६
२१.	खरिदार (स्थानीय सेवा)	२
२२.	असिस्टेण्ट सवइन्जिनियर	१
२३.	कार्यालय सहायक	५
२४.	कार्यालय सहयोगि	१०

२.७ नगरपालिकाको भौतिक सम्पत्ति

नगरपालिकाको भवन १० कट्ठा ऐलानी जग्गामा भएता पनि हाल उक्त भवन कार्यालय संचालनका लागि अपुग देखिन्छ । नपामा प्रशासनिक कार्य संचालनका लागि कम्प्युटर ३७ (१५ वडा सहित), ल्यापटप कम्प्युटर १७ (विषयगत सहित), प्रिन्टर ४२ (विषयगत र वडा सहित) रहेको देखिन्छ । यसै गरि नपा संग २ वटा जिप, सक्सन १, ट्रयाक्टर १, टिपर १, मोटरसाईकल १ वटा रहेको छ ।

१५ वटा वडा कार्यालयहरु मध्ये वडा नं १ ऐलानी जमिनको विद्यालय भवनमा, वडा नं २ ,३, ७, ८, ९ भाडामा, वडा ४, ५, ६ को संयुक्त कार्यालय ऐलानी जमिन भवनमा, वडा नं १० स्वास्थ्य भवनमा, वडा नं ११ नगर विकास भवनमा, वडा नं १२, १३ संयुक्त कार्यालय भाडामा र वडा नं १४, १५ ऐलानी जगामा रहेको देखिन्छ ।

परिच्छेद तीन : स्थानीय तहको आन्तरिक आय अधिकार र सम्भाव्यता

यस परिच्छेदमा स्थानीय तहलाई प्राप्त आन्तरिक आय/राजश्व सम्बन्धी अधिकार अनुसार नपाको आन्तरिक आय तथा परिचालनको अवस्था, त्यसका लागि नपाले अवलम्वन गरेका नीतिहरु, सांगठनीक व्यवस्था र सम्भाव्यतालाई शिर्षकगत रुपमा विस्तृत विश्लेषण गरिएको छ ।

३.१ नगरपालिकाको राजश्व अधिकार सम्बन्धी संवैधानीक तथा कानुनी व्यवस्था

नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, अन्तरसरकारी वित्तिय व्यवस्थापन ऐन २०७४ र सो संग सम्वन्धित आधारहरुले स्थानीय तहलाई विभिन्न शिर्षकमा आन्तकि आय तथा राजश्व संकलनको अधिकार प्रदान गरेको छ । यसै गरि नेपाल सरकारको आव २०७५/७६ को बार्षिक बजेट तथा साथै पेश गरिएको आर्थिक ऐन संशोधन विधेयक समेतलाई आधार मानिएको छ । जस अनुसार नपाले संकलन गर्न सक्ने आन्तरिक

आयहरु मुख्य रुपमा कर, शुल्क, दस्तुर र महशुल रहेका छन्, जसवारे विष्तृत विवरण ***अनुसूचि १*** मा समावेश गरिएको छ ।

३.२ राजश्व परिचालन सम्बन्धी नीतिहरु :

कोहलपुर नपाले आव २०७४/७५ का लागि नगर सभा बाट पारित गरेको नगर विकास योजना, बजेट तथा कार्यक्रममा देहाय बमोजिमको राजश्व परिचालन संग सम्बन्धित नीति निर्माण गरेको छ :

- नगरबाट लिईने कर, राजस्व तथा सेवा शुल्क आदि व्यवस्थित र नियमित गरिनेछ । **हाम्रो नगर हाम्रो कर, समृद्ध बनाउने हाम्रै रहर** भन्ने नारालाई साकार पार्न नियमित कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गरिने छ।
- प्रगतिशिल कर प्रणालीका आधारमा करको दायरा बढाईनेछ र सीमान्कित एवं सुविधावाट वञ्चित समूहको भलाईका लागि प्रयोग गरिनेछ ।
- एकिकृत सम्पत्ती कर लागु गर्नका लागि आवश्यक तयारी तथा कार्य गरिने छ ।
- नगरको आन्तरिक आय विष्लेषण गरि श्रोतहरुको उपलब्धता यकिन गरिनेछ । राजश्व तथा कर असुलीका नयाँ श्रोतहरुको खोजि गरी नगरपालिकाको आन्तरिक आयलाई यथार्थपरक र वास्तविकतामा आधारित बनाईनेछ ।
- भुमी वर्गिकरणको आधारमा मालपोत वा भूमी कर निर्धारण गरि लागु गरिनेछ ।
- खेतियोग्य जमिन बाँझो छोड्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न थप कर लगाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- घर जग्गा पास, नक्सा पास, प्रमाणिकरण, अभिलेखिकरण, कर राजश्व भुक्तानी र कुनै पनि सिफरिस लिने प्रयोजनका लागि प्रदान गरिने नागरिक सेवालाई सहज र व्यवस्थित वनाइनेछ ।
- उत्पिडित, विपन्न तथा गरिवी र फरक क्षमता भएको प्रमाणित गर्न गरिने सिफरिसलाई निशुल्क गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्रभित्र व्यवसाय संचालन गरेका व्यवसायीहरुले अनिवार्य रुपमा आफ्नो व्यवसाय तथा फर्म नगरपालिकामा दर्ता गर्नुपर्नेछ । व्यवसायीहरुले नगरपालिकामा आफ्नो व्यवसाय तथा फर्म वार्षिक रुपमा नविकरण नगरे घरेलु तथा साना उद्योग, ब्यापर संघ तथा आन्तरिक राजश्व कार्यालयबाट दर्ता नविकरण नहुने व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ ।

यस वाहेकनपाले राजश्व तथा आन्तरिक आय सुधारका लागि आर्थिक ऐनमा देहायका दायरा तथा दर तथा आगामि आवमा संकलन सम्भाव्य आय समेत प्रक्षेपण समावेश गरेको छः

- सम्पत्ती कर
- मालपोत (भुमि कर)
- व्यवसाय कर
- घर जग्गा बहाल कर
- जडिबुटी कर
- व्यवसाय तथा उद्योग दर्ता तथा नविकरण शुल्क
- नक्सापास दस्तुर
- घर नक्सा नमसारी दस्तुर
- सिफारिस तथा प्रमाणीत दस्तुर
- व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण दस्तुर
- सवारी कर
- मनोरञ्जन कर
- विज्ञापन कर
- अन्य सेवा शुल्क

- दण्ड जरीवाना

३.३ राजस्व प्रशासन

राजश्व प्रशासनको सन्दर्भमा नगरपालिकाले राजश्व शाखामा जनशक्ति, कार्यकक्ष र भौतिक तथा प्राविधिक श्रोत सहति छुट्टै संस्थागत संरचना स्थापना भएको देखिन्छ । यद्यपी सम्पत्ती कर संकलनका लागि कार्यकक्ष र २ जना तोकिएको जनशक्ति अझै अपुग हुने देखिन्छ ।

नपाले सम्पत्ती कर राजस्व असुली, विलिङ्ग तथा अधिलेखिकरण कार्यमा कम्प्युटरीकृत प्रणाली प्रयोगमा ल्याएको पाईन्छ । कतिपय शिर्षकहरु जस्तो निवेदन दस्तुर, सिफारिस, पञ्जीकरण दस्तुर, मालपोत भूमि कर लगायतका शिर्षकमा असुल हुने राजश्व वडा कार्यालयबाटै संकलन गर्ने ब्यवस्था रहेको छ जसलाई पनि कम्प्युटर प्रणालीमा ल्याउनु पर्ने देखिन्छ ।

३.४ नगरपालिकाको आय समीक्षा

यस शिर्षकमा कोहलपुर नपाले विगतका आर्थिक वर्षहरुमा गरेको आय तथा स्रोत परिचालनको अवस्था, आन्तरिक तथा वाह्य स्रोतबाट संकलित आय, आयको संरचना तथा आयको औसत बृद्धिदर आदीको विष्लेषण गरिएको छ।

३.४.१ आय परिचालनको वर्तमान अवस्था :

हालको कानुनी प्रावधान अनुसार नपालाई प्राप्त आन्तरिक आय तथा राजश्व अधिकार मध्ये सम्भावना भएका, संकलन भएका तथा परिचालन गरिएका शिर्षक तथा दायराहरु देहाय अनुसार रहेका छन् ।

तालिका ३.१: आय परिचालनको वर्तमान अवस्था

क.सं.	आयका प्रकार	सम्भावनाको विवरण	संकलन भएको/नभएको	दर निर्धारणको अवस्था
क.	**कर तर्फ**			
	भूमि कर (मालपोत)	सम्भावना भएको	संकलन भएको	दर निर्धारण भएको
	सम्पीत्त कर	सम्भावना भएको ।	संकलन नभएको ।	दर निर्धारण नभएको
	सवारी कर (टाँगा, रिक्सा, अटोरिक्सा, इरिक्सा)	सम्भावना भएको ।	संकलन नभएको (दर्ता) ।	दर निर्धारण नभएको
	घर जग्गा बहाल कर	सम्भावना भएको ।	संकलन भएको ।	दर निर्धारण भएको
	व्यवसाय कर	सम्भावना भएको ।	संकलन भएको ।	दर निर्धारण भएको
	जडिबुटी, कवाडी र जिवजन्तु कर	कवाडी करको सम्भावना भएको	नभएको ।	दर निर्धारण नभएको
ख.	**अन्य राजश्व**			
	ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुको विक्री तथा निकासी शुल्क	सम्भावना नभएको (बलौटे माटो)।	संकलन नभएको ।	दर निर्धारण नभएको
	नक्सापास दस्तुर	सम्भावना भएको ।	संकलन भएको ।	दर निर्धारण भएको ।
	व्यक्तिगत घटना दर्ता शुल्क	सम्भावना भएको ।	संकलन भएको ।	दर निर्धारण भएको ।
	वहाल विटौरी शुल्क	सम्भावना भएको ।	संकलन भएको ।	दर निर्धारण भएको ।

क.सं.	आयका प्रकार	सम्भावनाको विवरण	संकलन भएको/नभएको	दर निर्धारणको अवस्था
	पार्किङ्ग शुल्क	सम्भावना भएको ।	संकलन नभएको ।	दर निर्धारण नभएको ।
	फोहरमैला व्यवस्थापन शुल्क	सम्भावना भएको ।	संकलन नभएको ।	दर निर्धारण नभएको ।
	स्थानीय खानेपानी महसुल	सम्भावना नभएको ।	संकलन नभएको	दर निर्धारण नभएको
	स्थानीय विद्युत महसुल	सम्भावना नभएको ।		
	मनोरंजन तथा साहसी खेलकुद सम्वन्धी सेवा तथा व्यवसायमा सेवाशुल्क	सम्भावना नभएको ।		
	निर्माण, संचालन र व्यवस्थापन गरेका स्थानीय पुर्वाधार तथा सेवामा सेवाशुल्क	सम्भावना नभएको ।		
	मूल्यांकन सेवा शुल्क	सम्भावना भएको ।	संकलन भएको ।	दर निर्धारण भएको ।
	दर्ता, अनुमति तथा नवीकरण दस्तुर (एफएम रेडियो संचालन, घ वर्गको निर्माण इजाजतपत्र, विद्यालय स्थापना, स्थानीय स्तरका व्यापारिक फर्म	सम्भावना भएको ।	संकलन नभएको ।	दर निर्धारण नभएको ।
	ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, नुन, माटो, खरीढुङ्गा, स्लेटजस्ता वस्तुको सर्भेक्षण, उत्खनन तथा उपयोग शुल्क	सम्भावना नभएको ।	संकलन नभएको ।	दर निर्धारण नभएको ।
	वडा मार्फत गरिने सिफारिश तथा प्रमाणित दस्तुर	सम्भावना भएको ।	संकलन भएको ।	दर निर्धारण भएको ।
	दण्ड जरिवाना	सम्भावना भएको ।	संकलन भएको ।	दर निर्धारण भएको ।

श्रोत: समुह छलफल तथा नपाको अभिलेख, २०७५

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले नगरपालिकालाई प्रदान गरेको राजश्व अधिकारका क्षेत्रहरु मध्ये केही मुख्य शिर्षकहरुमा यस नगरपालिकाले राजश्व संकलन गरिरहेको देखिन्छ ।

३.४.२ नपाको यथार्थ तथा अनुमानित आय विवरण

यस नपाको विगत आवको यथार्थ, चालु आवको संशोधित र आगामी आवको प्रक्षेपित(०७४/७५) आय विवरणदेहाय अनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३.२: नपाको विगत आवको यथार्थ, चालु आवको संशोधित तथा चालु आवको प्रस्तावित आय विवरण

नयाँ फाईनल हो यो टेबल

	शीर्षक	गत आ.व. २०७३/०७४ को यर्थात	चालु आ.व. २०७४/०७५ संशोधित अनुमान	आ.व. २०७५/०७६ को अनुमान
राजश्व :				
	आन्तरिक राजश्व :			
११३००	एकीकृत सम्पति कर	०	०	२७,५००,०००।००
११३१०	भूमि कर(मालपोत)	८,७७७,०७५।३७	१३,२७३,५६७४९	०
११३११	घर धुरी कर	०	३६,३८५।००	८००,०००।००
११३१२	बहाल कर	९५,७६४।११	१४४,८६५।३६	५००,०००।००
११३१३	व्यवसाय कर	१२४,२६०।००	२,६८७,७६९।५४	३,५००,०००।००
११३१४	मनोरञ्जन कर	१०,०००।००	११,९००।००	५०,०००।००
११३२०	विज्ञापन कर	०	१८७,६८०।००	५००,०००।००
	अन्य सेवा शुल्क (घरधुरी वापतको आय)	०	६६८,८५८।३७	०
	दर्ता तथा नविकरण शुल्क (पञ्जिकरण)	१३२,५१०।००	१७१,७४३।००	१५०,०००।००
	नक्सा पास दस्तुर	६,४८३,३५७४५	८,८३९,५६९।८४	८,०००,०००।००
	सिफारिस तथा बक्सौनी दस्तुर	४,४२६,८४१।८१	५,४७८,२४१।००	५,०००,०००।००
	नाता प्रमाणित दस्तुर	१०१,२५०।००	१५५,५३५।८२	१५५,०००।००
	अन्य दस्तुर	४६७,३३८।००	५१३,३२५।००	६५०,०००।००
	निवेदन तथा टिकट दस्तुर	८५,३८०।००	९५,९६५।००	१५०,०००।००
	निवेदन फारामहरु बिक्रि (नक्शा किताब)	३८४,६०५।००	२५८,११५।००	२५०,०००।००
	अन्य बिक्रि	११८,०००।००	८०,१४०।००	१००,०००।००
	अन्य स्रोत परिचालन (सक्सन मसिन चार्ज)	१२,०००।००	८०,२००।००	१००,०००।००
	ब्याँजबाट आय	०	३,०००।००	०
	दण्ड जरिवाना	६,५२०।००	४००।००	५,०००।००
	अन्य विविध आय	०	७७,५००।००	१००,०००।००
	बहाल बिटौरी शुल्क	०	०	१,३००,०००।००
	बिक्रि तथा निकासी शुल्क	०	०	५००,०००।००
	घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क	०	०	७५०,०००।००
	उप-जम्मा	**२१,२२४,९०१।७४**	**३२,७६४,७६०।४२**	**५०,०६०,०००।००**
	राजश्व बाँडफाँड :			
११४११	बाँडफाँड भई प्राप्तहुने मूल्य अभिबृद्धि कर	०	०	११७,३५८,०००।००
११४२१	बाँडफाँड भई प्राप्तहुने अन्त शुल्क	०	०	०
	उप-जम्मा	**०**	**०**	**११७,३५८,०००।००**
अन्य आय :		०		
	साविक स्थानीयनिकायबाट हस्तान्तरण भई प्राप्त रकम	०	०	०
	बेरुजु असुली	०	०	०
	गत वर्षको मौज्दात (संचित कोष)	०	३२,४००,०००।००	७४,१४०,६०६।०९

	उप-जम्मा	०	३२,४००,०००।००	७४,१४०,६०६।९
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण :				
	संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान :			
	वित्तीय समानीकरण अनुदान	१८४,५२३,५५६।२०	३२२,००६,०००।००	१८३,५००,०००।००
	सशर्त अनुदान		१५१,९५३,०००।००	२२४,६००,०००।००
	समपूरक अनुदान		०	०
	विषेश अनुदान		०	०
	उप-जम्मा	१८४,५२३,५५६।२०	४७३,९५९,०००।००	४०८,१००,०००।००
	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान :			
	वित्तीय समानीकरण अनुदान		०	५,२५४,०००।००
	सशर्त अनुदान		०	७,५००,०००।००
	समपूरक अनुदान		०	०
	विषेश अनुदान		०	०
	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँड	०	०	१७,४९६,०००।००
	उप-जम्मा	०	०	३०,२५०,०००।००
	अन्य स्थानिय तहबाट प्राप्त अनुदान :			
	सशर्त अनुदान	०	०	०
	समपूरक अनुदान	०	०	०
	विषेश अनुदान	०	०	०
	उप-जम्मा	०	०	०
	जनसहभागिता :	०		
	नगद सहभागिता	०	०	०
	श्रम तथा वस्तुगत सहायता	०	०	०
	उप-जम्मा	०	०	०
	कुल जम्मा	२०५,७४८,४५७।९४	५३९,१२३,७६०।४२	६७९,९०८,६०६।०९

स्रोत:नगरपालिकाको कार्यालय, २०७५

३.५आन्तरिक आय तथा राजश्व संकलनको प्रमुख क्षेत्र र सम्भावना विश्लेषण

यस शिर्षक अन्तरगत नपाले प्रचलित कानून बमोजिम संकलन गर्न पाउने आन्तरिक स्रोत मध्ये हाल संकलन भईरहेकोतथा सोमा संभावित कुल आय र नयाँ आय क्षेत्रहरुको तथा सोमा संकलन हुन सक्ने कुल सम्भावित आयलाई अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको छ ।

३.५.१.स्थानीय कर

क) मालपोत तथा भुमीकर

हालको अवस्था:मालपोत तथा भुमीकर यस नपाको आन्तरिक स्रोत तर्फको राम्रो आयको स्रोत हो । विद्यमान कानुन अनुसार नपाले एकिकृत सम्पत्ती कर लागु गरेकाले एकिकृत सम्पत्ती करमा मिलान हुने गरि मालपोत वा भूमि कर को दर तोकेको देखिन्छ । यद्यपी हालको आव २०७५/७६ को नेपाल सरकारको बजेट तथा कार्यक्रम संगै संशोधनका लागि पेश भएको आर्थिक विधेयकमासम्पत्ती करको परिभाषा परिवर्तन गरेको छ । आर्थिक विधयकमा भएको नयाँ व्यवस्था अनुशार घर र सो ले चर्चेको जग्गामा सम्पत्ती कर वाँकी जग्गामा मालपोत वा

भूमिकर लगाउन सक्ने व्यवस्था गरेकाले यस तर्फ पहल गर्नुपर्ने हुन सक्छ । सोका लागि यस नपाको कुल सम्भावना विष्लेषण गरिएको छ ।

सम्भाव्यता:नपा क्षेत्रमा करिव २ लाख १० हजार कट्ठा मालपोत वा भूमि कर योग्य जग्गा रहेको अनुमान गरिएको छ । औसत रु.१२५।-प्रति कट्ठाले अनुमान गर्दा कुल आय सम्भावना रु २,६२,५०,०००।- देखिन्छ ।

तालिका ३.३: मालपोत तथा भुमिकर

करको शिर्षक	न्युनतम रु	अधिकतम रु	औषत रु	संख्या - करदाता) वा कट्ठा	बार्षिक कुल आय सम्भाव्यता	कैफियत
मालपोत (भूमिकर)	५०	१५०	१२५	२१००००	२,६२,५०,०००.००	पहिलो वर्ष ८० प्रतिशत र क्रमश २० प्रतिशत वृद्धि हुदै जाने अनुमान गर्दा (रु २१०,००,०००।-)
जम्मा					२,६२,५०,०००.००	

श्रोत: नगर वस्तुगत विवरण २०७० र सरोकारवाला तथा समुह छलफल, २०७४

यस नपाले आगामी आर्थिक वर्ष देखिसम्पत्तिकर लागु गर्ने तर्फ अग्रसर भएकाले र सो सम्बन्धी प्रारम्भिक कार्यहरु अगाडी बढाउने तयारी गरेकाले सम्पत्तीकरमानै यसलाई समावेश गरेमा मालपोत वा भूमिकर शिर्षकमा आय सम्भावना नदेखिने ।

सुधारका पक्षहरु:

- जग्गाको अभिलेख तथा सो को मालपोत चुक्ताको अभिलेख व्यवस्थित रुपमा राख्ने ।
- सम्पत्ति कर लागु गर्ने रसम्पत्ति कर असुली पूर्व बक्यौता मालपोत असुल गर्ने ।
- मालपोत बुझाउन प्रचार प्रशार गर्ने र ढीला बुझाउनेसंग जरिवाना लिने ब्यवस्था गर्ने ।
- राजश्व शाखा तथा कार्यकक्ष लाई व्यवस्थित र स्थाई रुपमा जनशक्ति थप गर्ने र राजश्व संकलन कार्यको अनुगमन गर्ने ।

ख)सम्पत्ति कर

हालको अवस्था: नपाले विद्यमान कानुन अनुसार २०७५।७६ वाट ब्यवस्था एकीकृत सम्पत्ति करको प्रकृया अगाढी वढाईएको र सो शिर्षकमा आय संकलन गर्ने निर्णय गरेको पाईन्छ । यद्यपी आर्थिक ऐन पारित हुँदा स्थानीय सरकार संचालन ऐन पारित भई एकीकृत सम्पत्ति कर सम्वन्धी ब्यवस्था गरेको थियो । यद्यपी हालको आव २०७५/७६ को नेपाल सरकारको बजेट तथा कार्यक्रम संगै संशोधनका लागि पेश भएको आर्थिक विधेयकमासम्पत्ती करको परिभाषा परिवर्तन गरेको छ । आर्थिक विधयकमा भएको नयाँ व्यवस्था अनुशार घर र सो ले चर्चेको जग्गामा सम्पत्ती कर वाँकी जग्गामा मालपोत वा भूमिकर लगाउन सक्ने व्यवस्था गरेकाले यस तर्फ पहल गर्नुपर्ने हुन सक्छ। सोका लागि यस नपाको कुल सम्भावना विष्लेषण गरिएको छ।

संभाव्यता : तर संघिय कानुनमा सम्पत्ती कर सम्वन्धी राखेको प्रावधान तथा नगरपालिका समेत आगामी आव देखि यो कर लागु गर्न अग्रसर भएकाले यसको सम्भावना देखिन्छ नगरपालिकामा घर जग्गा सम्वन्धी अद्यावधिक विवरण नभएकोले सम्पत्ति धनीको संख्या करिव १६००० (सोरह हजार) अनुमान गरिएको थियो ।सम्पत्ति करको औसत रु ७५०।-का दरले संकलन गर्दा कुल सम्भाव्यता रु १,२०,००,०००।- हुने देखिन्छ ।

तालिका ३.४:सम्पत्ती कर

करको शिर्षक	न्युनतम रु	अधिकतम रु	औषत रु	संख्या - करदाता)	बार्षिक कुल आय सम्भाव्यता	कैफियत

सम्पत्ती कर	१००	६०,०००.०० भन्दा माथी	७५०.००	१६०००	१,२०,००,०००.००	पहिलो वर्ष ७० प्रतिशत संकलन र त्यस पश्चात क्रमश १० प्रतिशतले वृद्धिको अनुमान गर्दा (रु.८४,००,०००।-)
जम्मा					१,२०,००,०००.००	

श्रोत: नगर वस्तुगत विवरण २०७३ र सरोकारवाला तथा समुह छलफल, २०७५

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु

- आगामी आ.व. देखि नै यो कर पुर्णरुपमा लागु गर्न अगाढी वढनु पर्ने देखिन्छ।
- सम्पत्ती करका लागि जनचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने र रहेका सम्पत्तीको विवरण संकलन गरी लगत तयार गर्ने ।
- आर्थिक ऐन संसोधन गरि यो व्यवस्था समावेश गर्ने ।

ग) घर जग्गा वहाल कर

हालको अवस्था :नगरपालिकालेबहालको प्रकृति हेरी सोका लागि रकम तोकेको पाईन्छ । बजार क्षेत्रमा केही घरहरु निजि प्रयोग तथा भाडामा दिई व्यवसाय संचालन गरेका छन् तर देखिन्छ ।

संभावना :नपा क्षेत्रमा करिव ५०० कोठा/जनाले पसल व्यवसाय वा कार्यालय तथा निजि प्रयोजनकालागि घरजग्गा वहालमा लगाएको अनुमान गरिएको छ । औषतमा प्रति घरधनीवाट वहालकर वापत वार्षिक औषत रु.३,०००।- का दरले आय गरेका गरेमा कुल रु.१५,००,०००।- आय सम्भावना देखिन्छ (औषत रु.२५००।-मासिक भाडाको वार्षिक रु.३०,०००।- को १०प्रतिशतले रु.३,०००।- प्रति घरधनी) ।

तालिका ३.५: घर जग्गा बहाल कर

करको शिर्षक	**बार्षिक औषत रु**	**संख्या -करदाता)**	**बार्षिक कुल आय सम्भाव्यता**	**कैफियत**
घर बहाल कर	३,०००.००	५००	१५,००,०००।-	पहिलो वर्ष ५० प्रतिशत र त्यस पछि क्रमश १५ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गर्दा (रु ७,५०,०००।-)
जम्मा			**१५,००,०००.००**	

श्रोत:सरोकारवाला तथा समुह छलफल, २०७५

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु

- स्थलगत सर्भे गरी भडामा रहेका संरचनाको विवरण संकलन गरी लगत तयार गर्ने ।
- घर बहाल करका सम्बन्धमा करदातालाई जानकारी दिने र असुली गर्ने नीतिगत ब्यवस्था गर्नुपर्ने ।

ङ) वित्तिय र पुँजिगत कारोबारमा लाग्ने कर (व्यवसाय कर)

हालको अवस्था :यस नपाले विभिन्न व्यवसायहरुको वर्गिकरणका आधारमा करका दरहरुर दर्ता शुल्क निर्धारण गरेर दायरामा ल्याउन पहल गरेको देखिन्छ ।

संभावना : यस नपाका वजार केन्द्रहरुमा दैनिक उपभोग्य वस्तुहरुका ससाना पसलहरु तथा सेवामूलक ब्यवसायहरु रहेका छन् । यस्ता ब्यवसायहरुको संख्या करिव ३००० अनुमान गर्दा औषत १००० रुपैंयाका दरले ३०,००,०००।-यस स्रोतवाट संकलन हुन सक्ने सम्भावना देखिन्छ ।

तालिका ३.६: व्यवसाय कर

करको शिर्षक	न्युनतम रु	अधिकतम रु	औषत रु	संख्या - करदाता)	वार्षिक कुल आय सम्भाव्यता	कैफियत
व्यवसाय कर	१००.००	३०,०००.००	१०००.००	३०००	३०,००,०००.००	शुरुको वर्ष ६० प्रतिशत र त्यस पछि क्रमश : १५ प्रतिशतले वृद्धि अनुमान गर्दा (रु.
जम्मा					३०,००,०००.००	

श्रोत:सरोकारवाला तथा समुह छलफल, २०७५

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु :

- व्यवसाय कर सम्वन्धी आवस्यक सूचनासहितको व्यवसायहरुको यथार्थ विवरण संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने तथा दर्ताका लागि आवहान गर्ने ।
- आर्थिक ऐनमा यस सम्वन्धी स्पष्ट व्यवस्था गर्ने र व्यवसायीहरुलाई जानकारी गराउने ।

च) सवारी कर

हालको अवस्था:हालको कानुनी व्यवस्था अनुशार नगरपालिकाले सिमित सवारी साधन (अटो रिक्सा तथा ईरिक्सा, ठेला गाडा, टाँगा र रिक्सा)हरुको मात्र दर्ता, नविकरण तथा वार्षिक वार्षिक सवारी करसंकलन गर्न सक्ने अधिकार दिएको छ । नपाले वार्षिक कर दर निर्धारण गरेको छ । यद्यपी प्रदेश कानुन स्विकृत पश्चात सोही अनुसार हुने गरि सबै सवारी साधनमा करको दर निर्धारण गरेको पाईन्छ यो निर्धारण गर्दा पुर्वको अवस्था रहेको र त्यस पछि यसवारे थप स्पष्टता आएकोले अव कानुन्ले तोकेको र अधिकारक्षेत्र भित्र शिर्षक अनुसार तोकेर संकलन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

संभावना :अधिकार क्षेत्र भित्रका सवारीहरु नपामा ४०० अनुमान गरिएको छ । छलफल अनुसार प्रति सवारी साधन वार्षिक औषत रु १००० सवारी कर संकलन भएमा वार्षिक रु ४००००० यस स्रोतवाट संकलन हुन सक्ने सम्भावना देखिन्छ ।

तालिका ३.७: सवारी कर

करको शिर्षक	औषत रु	संख्या (करदाता)	वार्षिक कुल आय सम्भाव्यता	केफियत
सवारी कर (टाँगा रिक्सा, अटो)	१०००	४००	४,००,०००.००	पहिलो वर्ष ३०० र क्रमश ५० वटा थप हुने अनुमान
जम्मा			४,००,०००.००	

श्रोत: सरोकारवाला तथा समुह छलफल, २०७५

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु:

- सवारी कर सम्वन्धी व्यवस्था वर्तमान कानुन संग मिल्ने गरि शिर्षक तथा दर तोकेर ऐनमा संशोधन गर्ने
- नपा क्षेत्रमा भएका अधिकार क्षेत्र भित्रका सवारीहरुलाई दर्ताका लागि आव्हान गर्ने
- दर्ता तथा वार्षिक सवारी कर संकलन शुरु गर्ने

छ) विज्ञापन कर

हालको अवस्था:नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सडक, चोक, सार्वजनिक स्थलमा विज्ञापन, प्रचार–प्रसार आदिका लागि राख्न दिने साइन बोर्ड, ग्लो बोर्ड स्टल अदिमा विज्ञापन कर लगाउन सक्नेछ । नपाले विज्ञापन करको दर निर्धारण गरेको अवस्था रहेको पाईन्छ । स्थानीय तहले दर निर्धारण गरेर संकलन गर्ने प्रावधान रहेको छ ।

संभावना: अधिकार क्षेत्र भित्र करिव २०० कर दाताहरु रहेको अनुमानका आधारमा औषत १०००० का दरले वार्षिक कर लगाउदा २०००००० रु संकलनको संभावना देखिन्छ । विज्ञापन करको कुल आय सम्भावना २० लाख भएता पनि यो कर प्रदेश सरकार संग बाँडफाँड हुने (कुल संकलनको ४० प्रतिशत) भएकाले उक्त कुल आयको जम्मा ६० प्रतिशतले हुने रकम रु. १२ लाख नगरपालिकाको आय हुनेछ ।

तालिका ३.८: विज्ञापन कर

करको शिर्षक	न्युनतम रु	अधिकतम रु	औषत रु	संख्या - करदाता)	वार्षिक कुल आय सम्भाव्यता	स्थानीय तहको ६० प्रतिशत
विज्ञापन कर	५००	१००००	१००००	२००	२००००००	१२०००००
जम्मा					२०,००,०००.००	१२,००,०००.००

३.५.२ गैरकर राजश्व

क) दर्ता, नविकरण तथा अनुमति दस्तुर

हालको अवस्था:स्थानीय तहले विभिन्न निर्माण कम्पनी दर्ता वापत दर निर्धारण गरेको पाईन्छ ।

सम्भावना: करिव १०० परामर्शदाता ठेककेदार कम्पनी दर्ता वापत औषत १०००० ले करिव रु.१०,००,०००।-संकलन सम्भावना देखिन्छ । यसै गरि पहिलो पटकलाई ४०० सवारी दर्ता वापद रु.१०००।-का दरले रु.४,००,०००।-आय सम्भावना देखिएको छ । यसका अलावा पहिलो पटकलाई ३००० व्यवसाय दर्ता तथा अनुमति वापद रु.१०००।- का दरले रु.३०,००,०००।-आय सम्भावना देखिएको छ ।

तालिका ३.७: दर्ता, अनुमति दस्तुर

करको शिर्षक	न्युनतम रु	अधिकतम रु	औषत रु	संख्या - करदाता)	वार्षिक कुल आय सम्भाव्यता	
निर्माण कम्पिनी दर्ता अनुमति	–	–	१०,०००.००	१००	१०,००,०००.००	शुरुको वर्ष करिव ५० वटा दर्ता हुने अनमान
व्यवसाय दर्ता (पहिलो पटक)	–	–	१,०००.००	३०००	३०,००,०००.००	शुरु वर्ष १००० र क्रमश हरेक वर्ष १००० दर्ता थप हुने
सवारी दर्ता (पहिलो पटक)	–	–	१०००	४००	४,००,०००.००	शुरु वर्ष ३०० र क्रमश दर्ता हुदै जाने अनुमान गर्दा (रु

जम्मा					१,३४,००,०००.००	

ख) बहाल विटौरी शुल्क

हालको अवस्था :नपाले आफुले रेखदेख वा सञ्चालन गरेको हाटवजार र सरकारी जग्गामा वनेका संरचनाको उपयोग गरेवापत वहाल विटौरी शुल्क लगाउन पाउने व्यवस्था छ । यस नपामा ऐलानीमा निर्माण तथा उपयोग भएको संरचनाको बहाल विटौरीको प्रस्शस्त सम्भावना भए पनि हटियाको बहाल विटौरी संकलन व्यवस्था गरिएको छ ।

सम्भावना :नगररपालिका आफुले निर्माण, रेखदेख वा सञ्चालन गरेको हाट, बजार वा पसल वा सरकारी जग्गामा बनेका संरचनाको उपयोग बापत बहाल विटौरी शुल्क संकलन गर्न सक्ने कानुनी प्रावधान रहेको छ यस शिर्षकमा सार्वजनिक जग्गामा व्यवसायिक प्रयोजनका लागि बनेका संरचना तथा हाट बजारमा पसल वापत मात्र बहाल तथा विटौरी संकलन गर्ने छलफलमा सहमति भएको जस अनुसार ३ वटा हाटमा प्रतिहाट ४० पसल अनुसार १२००।-पसल वाट साप्ताहिक ३ पटक रु.२५ संकलन गरेमा वार्षिक रु.५,४०,०००।- सम्भावना । यसै गरि ऐलानी जग्गामा वनेका ३५०० संरचना संग औषत वार्षिक रु.७२५।- संकलन भएमा रु.२५,३७,५००।- कुल आय सम्भावना ।

तालिका ३.८: बहाल विटौरी शुल्क

शुल्कको शिर्षक	न्युनतम रु	अधिकतम रु	औषत रु	संख्या	कुल आय सम्भाव्यता	कैफियत
बहाल विटौरी शुल्क (ऐलानी जग्गामा वनेका संरचना	५०.००	१४००.००	७२५.००	३५००	२५,३७,५००.००	बहाल विटौरी पहिलो वर्ष ५० प्रतिशत र त्यस पछि क्रमश १५ प्रतिशतले वृद्धि (१५३३२५० र सक्सनको
दशविघा, हल्दारपुर गरि ३ हाट , हप्ताको ३ दिन लाग्ने	-	-	२५	२१६००	५,४०,०००.००	
जम्मा					**३०,७७,५००.००**	

श्रोत:सरोकारवाला तथा समुह छलफल, २०७५

नोट: यस नपाले सक्सन भाडामा लगाएर वार्षिक २४०००० आय संकलन गर्न सक्ने देखिएको छ ।

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु:

- नगरपालिकाक्षेत्रमा अन्य स्थानमा रहेका सार्वजनिक जग्गाहरु र तिनमा वनेका संरचनाको अभिलेख तयार गरी सो को उपयोगको समेत अभिलेख राख्ने ।
- वहाल विटौरी शुल्कको दर आर्थिक ऐनमा समावेश गर्ने ।
- सार्वजनिक जग्गामा संरचना वनाई उपयोग गर्नेसंग वहाल विटौरी शुल्क लिने गरी संझौता गर्ने ।
- वहाल विटौरी संझौतामा सार्वजनिक जग्गामा पक्की संरचना वनाउन नपाउने र दण्ड जरिवानाको व्यवस्था समेत राख्ने ।

ग) प्राकृतिक श्रोत : ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा विक्री तथा निकासी शुल्क

हालको अवस्था :ऐनले स्थानीय तहले ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा माटो लगायत प्राकृतिक श्रोत विक्री तथा निकासी वापत आय प्राप्त गर्न सकिने देखिन्छ। यस नपाले यसमा व्यवस्थागर्न वाँकी देखिन्छ।

संभावना:यस नगरपालिकाकावाट वर्षमा करिव १०८०० घन मिटर माटो उत्पादन तथा विक्री हुने अनुमान गरिएको छ। प्रति घमि रु५० दर निर्धारण गरिएमा वार्षिक रु ५,४०,००० कुल आय सम्भाव्यता देखिन्छ। यसै गरि कुल विक्रीको ५० प्रतिशत निकासी अनुमान गर्दा प्रति घमि निकासी १०० ले संकलन गर्दा ५०००००० थप आय सम्भावना देखिएको छ।

तालिका ३.७ : प्राकृतिक श्रोत : बालुवा माटो विक्री शुल्क

शुल्कको शिर्षक	औषत रु प्रति घमि	कुल वार्षिक घमि	कुल वार्षिक आय सम्भाव्यता	कैफियत
प्राकृतिक श्रोत : बालुवा माटो विक्री शुल्क	५०	१०८००	५,४०,०००.००	पहिलो वर्ष ८० प्रतिशत संकलन र त्यस पछि क्रमश १० प्रतिशतले वृद्धि अनुमान।
जम्मा			५४०,०००.००	

श्रोत:सरोकारवाला तथा समुह छलफल, २०७५

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु :

- सहज परिचालका लागि संघीय तथा प्रदेश सरकार संग समन्वय गर्नुपर्ने।
- आगामी बर्षकोलागि पारित गरिने आर्थिक ऐनमा खानी जन्य वस्तुको विक्री तथा निकासीको दर निर्धारण गर्ने।
- आई ई ई प्रतिवेदन स्वीकृत गराई विक्री तथा निकासीकोलागि ठेक्का आह्वान गर्ने।

घ) फोहोर व्यवस्थापन

यस नगरपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्रहरु मा नगरपालिकाले फोहरमैला संकलन कार्य को शुरुवात गरेको छैन। ती क्षेत्रमा रहेका करिब २००० वटा घरधुरी, पसल, व्यवसाय बाट मासिक औसत रु. १५० का दरले संकलन गर्दा वार्षिक रुपमा जम्मा रु.१२,००,०००।- संकलन हुने सम्भावना देखिन्छ।

ङ) व्यक्तिगत घटना दर्ता शुल्क

स्थानीय तहले व्यक्तिगत घटना दर्तामा निष्चित अवधि ३५ दिन कटेपछि त्यसका लागि रकम संकलन गर्ने प्रावधान रहेको पाईन्छ। जस अनुसार यस नगरमा कुल एकमुष्ट रु .२,००,०००।- आय सम्भावना देखिन्छ।

तालिका ३.१०: व्यक्तिगत घटना दर्ता शुल्क

शुल्कको शिर्षक	औषत रु	कुल वार्षिक संख्या (जना)	कुल वार्षिक आय सम्भाव्यता	कैफियत
व्यक्तिगत घटना दर्ता शुल्क	-	-	२,००,०००.००	
जम्मा			२,००,०००.००	

श्रोत: सरोकारवाला तथा समुह छलफल, २०७४ तथा नपा अभिलेख २०७५

ज) दस्तुरहरु

हालको अवस्था : यस अन्तर्गत नपाले प्रदान गर्ने संघसंस्था सिफारिस, इजाजत सिफारिस, नाता प्रमाणित, ठेगाना प्रमाणित, घरजग्गा नामसारी, घरजग्गाको चारकिल्ला सिफारिस, वैदेशिक कामकाजको लागि सिफारिस लगायतका विभिन्न सिफारिसहरु गरेवापत लिईने दस्तुर पर्दछ।स्थानीय तहले नक्सापास गरे वापत दस्तुर लिन सक्ने अधिकार कानुनले व्यवस्था गरेको छ। यसै गरि विभिन्न विषयमा सिफारिस तथा प्रमाणित समेतको अधिकार दिएको छ । यी विभिन्न शिर्षकमो दर निर्धारण गरि आय संकलन भई रहेको छ । यद्यमी सिफरिस सम्वन्धी अभिलेख लाई व्यवस्थित दायरामा ल्याउन पर्ने अवस्था देखिएको छ ।

सम्भावना:स्थानीय तहले नक्सापास गरे वापत औषत ११ रु प्रति स्क्यायर फिटले वार्षिक ८००००० स्क्वा. फिटको रु.८८,००,०००।- र सिफारिस प्राणित कुल २५००० गोटा वार्षिक २००।- रु का दरले कुल रु.५०,००,०००।- आय सम्भावना देखिन्छ । यस नपामा वार्षिक ८००००० वर्गफिट घर निर्माण हुने अनुमान गरिएको छ ।

तालिका ३.११: दस्तुरहरु

दस्तुरको शिर्षक	न्युनतम रु	अधिकतम रु -	औषत रु	कुल वार्षिक संख्या	कुल वार्षिक आय सम्भाव्यता	कैफियत
नक्सापास दस्तुर	२(प्रति स्क्वा. फि.)	१५ प्रति स्क्वा. फि.)	११ प्रति स्क्वा. फि.)	८००००० (स्क्वा.फि.)	८८०००००.००	आगामी आव ८० प्रतिशत र त्यस पछि क्रमश २० प्रतिशतले वद्धि अनुमान् (रु ७०,४०,०००।-)
सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुर	१५५	३००	२००	२५०००	५००००००.००	पहिलो वर्ष कुल सम्वाभना र त्यस पछि क्रमश:१० प्रतिशतले वृद्धि अनुमान
मुल्याँकन	५५०	३०००	१५००	१७००	२५५००००.००	
जम्मा					१६३५००००	

श्रोत: सरोकारवाला तथा समुह छलफल, २०७४ तथा नपा अभिलेख २०७५

परिच्छेद चार : राजस्व सुधार कार्य योजना

यस परिच्छेदमासहभागितामूलक छलफलबाट तयार पारिएको नपाको राजस्व सुधार कार्ययोजना प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.१ राजस्व सुधार कार्य योजना

कार्यशालाको सुझाव तथा विष्लेषणवाट तयार गरिएको राजस्व सुधार योजना देहाय बमोजिमको रहेको छ :

सुधारका क्षेत्रहरु	सुधारका कृयाकलापहरु	समयावधि	जिम्वेवारी
क. कर तथा गैह्र कर राजश्व			
भूमिकर (मालपोत)	- जग्गाको वर्गिकरण तथा प्रचलित मुल्य अनुसार मूल्याँकन - तथ्याँक संकलन तथा अभिलेख व्यवस्थापन	२०७५पौष भित्र	वडा सचिव, राजश्व प्रशासन शाखा, वडा कार्यालय

	- सरोकारवालाहरुसंग तथा वडा स्तरीय छलफल		
सम्पत्ति कर	- तथ्याँकन संकलन तथा व्यवस्थित अभिलेखिकरण - सूचना तथा अव्हान र स्वघोषणा - मुल्याँकन तथा दर रेट निर्धारण	२०७५ कार्तिक भित्र	नगरकार्यपालिका र राजश्व परामर्श समिति
व्यवसाय कर	- व्यवसाय करका लागि सार्वजनिक सुचना जारी र दर्ता तथा दायरामा आउन आवहान - तथ्याँक संकलन र व्यवस्थित अभिलेखिकरण - व्यवसायको वर्गिकरण तथा दर निर्धारण - दर पुनरावलोकन गर्ने र आर्थिक ऐनमा समावेश गरि सभावाट अनुमोदन गर्ने - दर्ता तथा प्रकृया शुरु	२०७५ कार्तिक भित्र	राजश्व परामर्श समिति तथा शाखा र वडाकार्यालयहरु
सवारी कर	- अधिकार क्षेत्र भित्र भएको सवारीको हकमा सवारी दर्ता अभिलेख राख्नका लागि अनिवार्य नगरमा दर्ता गराउन सुचना जारी गर्ने - सवारी कर सम्वन्धी व्यवस्था ऐनमा समावेश गरी सभामा अनुमोदन गराउने - दर्ता तथा वार्षिक कर संकलन शुरु	२०७५आषाढ मसान्त भित्र	नगर कार्यपालिका् राजश्व शाखा
घर वहाल कर	- घर बहाल करका लागि सार्वजनिक सुचना जारी - स्थान अनुसार न्युनतम बहाल र करको दर निर्धारण - घर तथा जग्गा वहालमा लगाउने घरधनीहरुको विवरण संकलन गर्ने ।	२०७५ कार्तिक मसान्त भित्र	राजश्व शाखा, कार्यपालिका
ढुङ्गा, गिट्टी वालुवा विक्री तथा निकासी शुल्क	- लगत संकलन गर्ने र दर रेट तय गरि आर्थिक ऐनमा समावेश गरि सभावट अनुमोदन गर्ने - प्रारम्भीक वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन अनुसारका स्थानमा उत्खनन गर्न शुरु गर्ने - उत्खनन् भईरहेका स्थानमा विक्रि शुल्क संकलनको प्रकृया तय र जिम्मेवारी दीने	२०७५भाद्र मसान्त भित्र	पराजश्व परामर्श समिति , शाखा र वडा
वहाल विटौरी शुल्क	- बहाल विटौरी सम्वन्धी जमिन तथा संरचनाको लगत संकलन गर्ने - शुल्क संकलनको प्रावधान आर्थिक ऐनमा समावेश र अनुमोदन गर्ने - बहाल विटौरी संकलन गर्ने	२०७५ भाद्र मसान्त सम्म	नगर कार्यपालिका तथा सभा र वडा कार्यालय
नक्सा पास दस्तुर	- घर वनाउनको लागि नक्सापास व्यवस्थालाई अनिवार्य गर्ने - पुराना घरहरुलाई पनि नक्सापास (अभिलेखिकरण)को दायरामा ल्याउने व्यवस्थ ागर्ने , कार्यविधि वनाउने र ल्याउने ।	२०७५श्रावण देखि	प्राविधिक शाखा, राजश्व शाखा
सिफारिस तथा प्रमाणिकरण	- सिफारिस र प्रमाणीकरण दस्तुरको दरमा	२०७५ आषाढ	राजश्व शाखा

दस्तुर	हेरफेर गर्ने र त्यसको जानकारी सवै नागरिकलाई दिने	सम्म	नगर कार्यपालिका
ख. राजश्व प्रशासन			
कानुनी तथा नितिगत व्यवस्था	- ऐन नियम निर्माण पुर्व परामर्श छलफल	२०७५ आषाढ १० भित्र	नपा (प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत नगर सभा)
	- आर्थिक ऐन तथा नियम संशोधन र नगरसभावाट स्विकृत	२०७५ आषाढ मसान्त भित्र	राजश्व परामर्श समिति
सांगठनिक व्यवस्था	- वडावाट राजश्व संकलनका लागि पर्याप्त दक्ष कर्मचारी, उपकरण र सफ्टवेयर व्यवस्था	२०७६श्रावण	वडा कार्यालय तथा राजश्व परामर्श समिति
भैतिक संरचना	- राजश्व शाखाको लागि थप सहज कार्यकक्षको व्यवस्था - आवश्यक सामाग्री, कम्प्युटर , फर्निचर सहित सम्पन्न बनाउने ।	२०७६पहिलो चौमासिक	प्रशासन तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
सेवाग्राही तथा करदाता व्यवस्थापन	- राजश्व शाखामा सेवाग्राहीको भिड व्यवस्थापन गर्न टोकन प्रणाली लागु गर्ने - सेवाग्राही प्रतिक्षा कक्ष व्यवस्थापन गर्ने	२०७६) दोश्रो चौमासिक भित्र	राजश्व शाखा तथा परामर्श समिति
सूचना तथा पारदर्शिता	- सञ्चार माध्यमबाट कर तिर्ने प्रोत्साहित गर्ने सम्वन्धी सूचना सम्प्रेषण गर्ने । - अनलाईन वैकिङ्ग प्रणालीवाट विल तिर्ने व्यवस्थ ागर्ने ।	नियमित र २०७६ भित्र	कार्यपालिका र राजश्व शाखा , लेखा शाखा
अनुगमन	- राजश्व छली रोक्न नियमति अनुगमन तथा नियमन	२०७६भित्र	कार्यपालिका तथा राजश्व परामर्श समिति
प्रोत्सहान कार्यक्रम	- करदातालाई सम्मान -(नियमित कर तिर्ने लाई)	- वार्षिक रुपमा (नगर सभा गर्ने दिनमा)	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत कार्यपालिका
सचेतना कार्यक्रम	- नियमित छलफल भेटघाट -(करदाता संग) गर्ने र उत्प्रेरक नियुक्ति	- २०७६ भित्र	राजश्व शाखा तथा वडा कार्यालयहरु

४.२ राजस्व सुधार कार्य योजनाका आधारमा राजस्व प्रक्षेपण

कोहलपुर नपाको श्रोत तथा सम्भाव्यता र राजस्व सुधार कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन भएमा आगामी तीन आर्थिक वर्षहरु (आ.व. २०७५।०७६ देखि २०७७।०७८ सम्म) आयको सम्भाव्यतालाई देहाय अनुसार टेवलमा प्रस्तुत तथा प्रक्षेपण गरिएको छ । जस अनुसार आव २०७५/७६ मा वार्षिक कुल आन्तरिक आय ६ करोड ४९ लाख ५४ हजार संकलन हुने सम्भावना देखिन्छ। बाँकी वर्ष (२०७६/७७ र २०७७/७८) को आन्तरिक आय क्रमशः ७ करोड १९ लाख ९२ हजार र ८ करोड ५ लाख १९ हजार अनुमान गरिएको छ । यी रकमहरु आगामी आर्थिक वर्षहरुको कुल अनुमानित वार्षिक बजेट अनुसार क्रमशः १०.८७, १०.९५ र ११.११ प्रतिशत रहेको छ, जसलाई तालिकामा ४.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ । आव २०७४/७५ मा कुल बार्षिक बजेट ४९ करोड ९१ लाख मध्ये आत्तरिक आय ५.०५ प्रतिशत (२ करोड ५२ लाख ३६ हजार छ)। यस सम्वन्धी सारांश चित्र ४.१ मा र विष्तृत विवरण तालिका ४.१ तथा ४.२ मा प्रस्तुत गरिएको **छ**

नोटः तालिका ४.२ मा पहेंलो रंगले संकेत गरिएका शिर्षक तथा रकम आन्तरिक आय शिर्षक तथा विवरण रहेको छन्)।

तालिका ४.१ : कोहलपुरको आगामी तीन वर्षका अनुमानित आन्तरिक आय प्रक्षेपण (रु हजार)

राजश्व शिर्षक	प्रस्तावित	प्रक्षेपित आय		
	०७४/७५	०७५/७६	०७६/७७	०७७/७८
आन्तरिक आय	२५,२३६	६४,९५४	७१,९९२	८०,५१९
राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त आय	–	१११,३५७	१२२,४९३	१३४,७४२
अनुदान	४७३,९५९	४२०,८५४	४६२,९३९	५०९,२३३
जम्मा	**४९९,१९५**	**५९७,१६५**	**६५७,४२४**	**७२४,४९४**

चित्र ४.१ : कोहलपुर नपाको आय विवरण

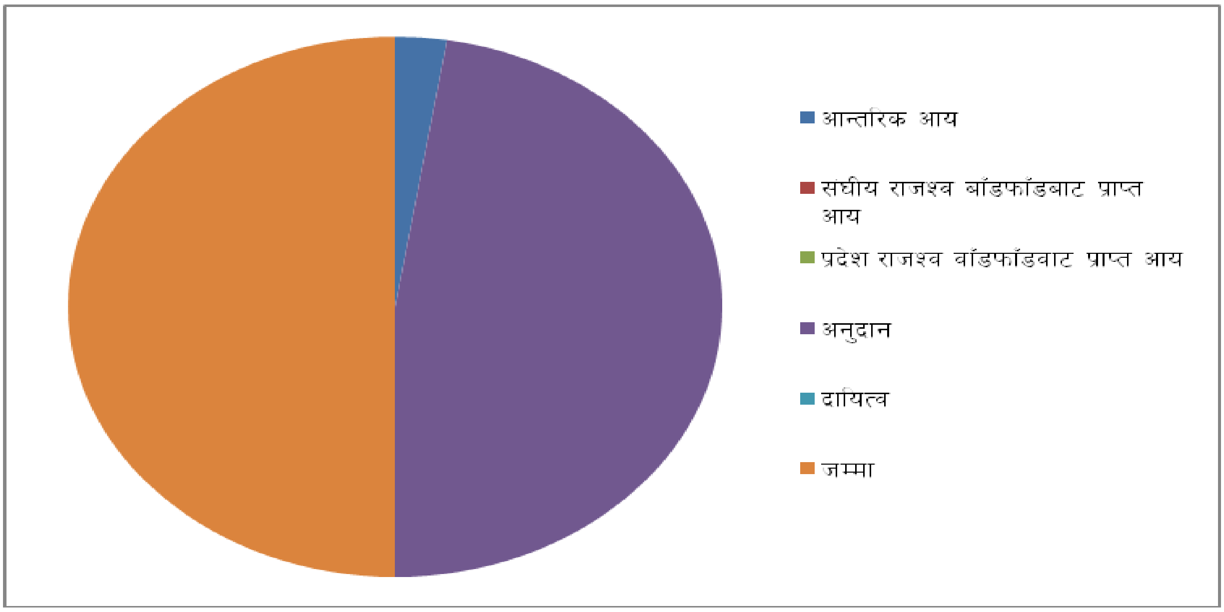

तालिका ४.२: आगामी तीन आर्थिक वर्षहरुका लागि आय प्रक्षेपण (रु. हजारमा)

राजश्व शिर्षक	प्रस्तावित	प्रक्षेपित आय		
	०७४/७५	०७५/७६	०७६/७७	०७७/७८
राजश्व तथा अनुदान	५०१,५८३	५९६,४०५	६५७,४२४	७२४,४९४
कर	१५,७२५	१५८,४४६	१७४,८९५	१९२,८१३
सम्पत्ती कर	१५,५३९	४६,०३३	५०,८७०	५६,२२७
अचल सम्पत्तीमा लाग्ने कर	१३,२७३	४१,३५०	४५,४८५	५०,०३४
व्यक्तिगत सम्पत्तीमा लाग्ने वार्षिक कर				
संस्थागत सम्पत्तीमा लाग्ने वार्षिक कर				
सम्पत्ति कर	-	२५,६००	२८,१६०	३०,९७६
भूमी कर (मालपोत)	१३,२७३	१५,७५०	१७,३२५	१९,०५८
खुद सम्पत्तिमा लाग्ने चालु कर	१४४	२,२८३	२,६२५	३,०१९
घर बहाल कर	१४४	७५०	८६३	९९२
बहाल विटौरी शुल्क	-	१,५३३	१,७६३	२,०२७
वित्तीय र पूँजीगत कारोबारमा लाग्ने कर	२,१२२	२,४००	२,७६०	३,१७४
वित्तीय र पूँजीगत कारोबारमा लाग्ने कर	२,१२२	२,४००	२,७६०	३,१७४
वस्तु तथा सेवामा आधारित कर	१८६	११२,३५७	१२३,७४३	१३६,३०४
मुल्य अभिवृद्धि कर	-	८८,०१८	९६,८२०	१०६,५०२
बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मु.अ.कर		८८,०१८	९६,८२०	१०६,५०२
अन्तःशुल्क	-	२३,३३९	२५,६७३	२८,२४०
बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्तःशुल्क		२३,३३९	२५,६७३	२८,२४०
विशेष सेवामा लाग्ने कर	-	-	-	-
स्वास्थ्य सेवा कर				
शिक्षा सेवा शुल्क : शैक्षिक संस्था				
शिक्षा सेवा शुल्क : वैदेशिक अध्ययन				
पुर्वाधार सेवाको उपयोग तथा सवारी साधनमा लाग्ने कर	-	-	-	-

सवारी साधनमा कर (सवारी दर्ता, वार्षिक सवारी कर तथा पटके सवारी कर)				
पुर्वाधार सेवाको उपयोगमा लाग्ने कर		-	-	-
मनोरंजन कर	१८६	१,०००	१,२५०	१,५६२
सिनेमा डकुमेन्ट्री				
विज्ञापन कर	१८६	१,०००	१,२५०	१,५६२
अन्य मनोरंजन कर				
अन्य कर	-	५६	२८२	२८२
व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	-	५६	२८२	२८२
व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर		५६	२८२	२८२
रेडियो, एफ.एम. संचालन दस्तुर				
व्यवसाय बाहेक अन्यले भुक्तानी गर्ने	-	-	-	-
चालक अनुमती पत्र, सवारी दर्ता किताब सम्बन्धी दस्तुर				
कृषि तथा पशुजन्य कारोवारमा लाग्ने कर	-	-	-	-
कृषि तथा पशुजन्य वस्तुको व्यवसायिक कारोवारमा लाग्ने कर			-	-
ओखेटोपहारमा लाग्ने कर				
अन्य कर	-	-	-	-
अन्य कर				
अनुदान	४७३,९५९	४२०,८५४	४६२,९३९	५०९,२३३
द्बिपक्षीय वैदेशिक अनुदान	-	-	-	-
द्बिपक्षीय वैदेशिक चालू अनुदान	-	-	-	-
द्बिपक्षीय वैदेशिक चालू अनुदान				
द्बिपक्षीय वैदेशिक पुँजीगत अनुदान	-	-	-	-
द्बिपक्षीय वैदेशिक पुँजीगत अनुदान				
बहुपक्षीय वैदेशिक अनुदान	-	-	-	-
बहुपक्षीय वैदेशिक चालु अनुदान	-	-	-	-
अन्तरसरकारी अन्तराष्ट्रिय संस्थाबाट प्राप्त चालु अनुदान				
गैह्र सरकारी अन्तराष्ट्रिय संस्थाबाट प्राप्त चालु अनुदान				

बहुपक्षीय वैदेशिक पूँजीगत अनुदान	-	-	-	-
अन्तरसरकारी अन्तराष्ट्रिय संस्थाबाट प्राप्त पूँजीगत अनुदान				
गैह्र सरकारी अन्तराष्ट्रिय संस्थाबाट प्राप्त पूँजीगत अनुदान				
अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण	४७३,९५९	४२०,८५४	४६२,९३९	५०९,२३३
अन्तरसरकारी अनुदान	४७३,९५९	४२०,८५४	४६२,९३९	५०९,२३३
समानिकरण अनुदान	३२२,००६	१८८,७५४	२०७,६२९	२२८,३९२
शसर्त अनुदान	१५१,९५३	२३२,१००	२५५,३१०	२८०,८४१
विषेश अनुदान				
समपुरक अनुदान				
अन्य अनुदान				
अन्तरसरकारी पूँजीगत अनुदान	-	-	-	-
शसर्त पूँजीगत अनुदान				
विशेष पूँजीगत अनुदान				
अन्य राजश्व	११,८९९	१६,६०५	१९,०४०	२१,८४३
सम्पत्तिबाट प्राप्त आय	८०	२४०	२६४	२९०
ब्याज	-	-	-	-
वित्तीय निकायबाट प्राप्त ब्याज				
व्यापारिक निकायबाट प्राप्त ब्याज				
औद्योगिक निकायबाट प्राप्त ब्याज				
सेवामुलक निकायबाट प्राप्त ब्याज				
अन्य निकायबाट प्राप्त ब्याज				
लाभांश	-	-	-	-
वित्तीय निकायबाट प्राप्त लाभांश				
व्यापारिक निकायबाट प्राप्त लाभांश				
औद्योगिक निकायबाट प्राप्त लाभांश				
सेवामुलक निकायबाट प्राप्त लाभांश				
अन्य निकायबाट प्राप्त लाभांश				

भाडा तथा रोयल्टी	८०	२४०	२६४	२९०
सरकारी सम्पत्तीको बहालबाट प्राप्त आय (सक्सन भाडा)	८०	२४०	२६४	२९०
क्यासिनोबाट प्राप्त रोयल्टी				
अन्य स्रोतबाट प्राप्त बाँडफाँड नहुने रोयल्टी				
राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त आय	-	-	-	-
वन रोयल्टी				
खानी रोयल्टी				
जलस्रोत रोयल्टी				
पर्वतारोहण रोयल्टी				
पदयात्रा रोयल्टी				
पर्यटन सेवा शुल्क रोयल्टी				
घरजग्गा रजिष्ट्रेशन रोयल्टी			-	-
सवारी साधन कर				
अन्य बाँडफाँड हुने राजश्व				
बस्तु तथा सेवा बिक्रिबाट प्राप्त रकम	११,८१९	१५,७९०	१८,१२३	२०,८२०
बस्तु तथा सेवा बिक्रिबाट प्राप्त रकम	-	५००	६००	७००
कृषी उत्पादनको बिक्रिबाट प्राप्त रकम				
सरकारी सम्पत्ती बिक्रिबाट प्राप्त रकम				
अन्य बिक्रिबाट प्राप्त रकम		५००	६००	७००
निजी धारा बापतको शुल्क				
खानेपानी, नहर तथा कुलो उपयोग बापतको शुल्क				
विद्युत्त सेवा शुल्क				
अन्य सेवा शुल्क				
प्रशासनिक सेवा शुल्क	-	-	-	-
न्यायिक दस्तुर				
शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी				
परीक्षा शुल्क				

यातायात क्षेत्रको आम्दानी				
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क				
दस्तुर	११,८१९	१५,२९०	१७,५२३	२०,१२०
पार्किङ्ग शुल्क				
नक्सापास दस्तुर	६,७८०	७,०४०	८,४४८	१०,१३८
सिफारिश दस्तुर	४,८६८	५,०००	५,५००	६,०५०
व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	१७१	२००	२२०	२४२
प्रमाणित दस्तुर		२,५५०	२,८०५	३,०८६
अन्य दस्तुर		५००	५५०	६०५
दण्ड, जरिवाना र जफत	-	१७५	१९३	२१२
दण्ड, जरिवाना र जफत	-	१७५	१९३	२१२
न्यायिक दण्ड, जरिवाना र जफत		१००	११०	१२१
प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत		७५	८३	९१
अनुदान बाहेकको हस्तान्तरण	-	-	-	-
चालु हस्तान्तरण	-	-	-	-
चालु हस्तान्तरण				
पूँजीगत हस्तान्तरण	-	-	-	-
पूँजीगत हस्तान्तरण				
विविध राजश्व	-	-	-	-
चालु दावी तथा अन्य शुल्कहरु				
बीमा दावी प्राप्ती				
अन्य राजश्व	-	४००	४६०	५२१
प्रदुषण नियन्त्रण शुल्क				
साना सवारी कर		३००	३५०	४००
जन सहभागिता		-	-	-
अन्य राजश्व (विविध आय)		१००	११०	१२१
पूँजीगत राजश्व	-	-	-	-

सरकारी घर, जग्गा, गुडविल बिक्रीबाट प्राप्त आय				
बेरुजु	-	५००	५५०	६०५
बेरुजु		५००	५५०	६०५
बेरुजु		५००	५५०	६०५
बेरुजु		५००	५५०	६०५
दायित्व	-	-	-	-
आन्तरिक दायित्व	-	-	-	-
खुद आन्तरिक ऋृण	-	-	-	-
ऋृण पत्र मार्फत् प्राप्त ऋृण				
अन्य आन्तरिक सरकारबाट प्राप्त ऋृण				
अन्य संघ संस्थाबाट प्राप्त ऋृण				
वाह्य वित्तिय दायित्व	-	-	-	-
खुद वैदेशिक ऋृण		-	-	-
वैदेशिक ऋृणको प्राप्ति				
जम्मा राजश्व, अनुदान तथा दायित्व	५०१,५८३	५९६,४०५	६५७,४२४	७२४,४९४

अनुसूचीहरु :

अनुसूची १: स्थानीय तहको आन्तरिक आय राजश्व सम्वन्धी अधिकार र व्यवस्था

स्थानीय तहलाई प्राप्त आन्तरिक आय/राजश्व सम्वन्धी व्यवस्था देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।
नेपालको संविधानले स्थानीय तहले देहाय अनुसारको शिर्षकमा आन्तरिक आय संकलन गर्न सक्ने उल्लेख गरेको छ :

- सम्पत्ति कर
- हाटबजार व्यवस्थापन
- मनोरञ्जन कर
- सवारी साधन कर
- घर जग्गा बहाल कर
- विज्ञापन कर
- व्यवसाय कर
- घर जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर
- प्राकृतिक स्रोतको आय
- सेवा शुल्क दस्तुर
- दण्ड जरिवाना

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ (संघीय ऐन) अनुसार स्थानीय तहलाई निम्नानुसार आय संकलन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ :

गाउँपालिका वा नगरपालिकाको एकल अधिकार सम्वन्धमा देहाय अनुसार व्यवस्था गरेको छ:

कर

- सम्पत्ति कर, घर र घरले चर्चेको जग्गामा (आर्थिक विधयक २०७५ वाट संसोधित था)
- भूमि कर (मालपोत), सम्पत्ति कर लगाउने भनि तोकिएको घरजग्गा वाहेक जग्गामा (आर्थिक विधयक २०७५ वाट संसोधित)
- घर जग्गा बहाल कर
- ब्यवसाय कर: पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोबारमा
- सवारी कर (टाँगा, रिक्सा, अटोरिक्सा, इरिक्सा)
- जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर : आफ्नो क्षेत्रभित्र ऊन, खोटो, जडीबुटी, बनकस (खर), कवाडी माल, जीवजन्तुको हाड, सीङ, प्वाँख, छालाको ब्यवसायिक उपयोग गरे बापत

शुल्क

- बहाल बिटौरी शुल्क : स्थानीय तहले आफुले निर्माण, रेखदेख वा सञ्चालन गरेको हाट, बजार वा पसल वा सरकारी जग्गामा बनेका संरचनाको उपयोग बापत
- पार्किङ् शुल्क : आफ्नो क्षेत्रभित्र कुनै सवारीलाई पार्किङ्ग सेवा उपलब्ध गराए बापत।

सेवा शुल्क

- आफ्नो क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका केवलकार, ट्रेकिङ्ग, कायकिङ्ग, बञ्जी जम्प, जिपफ्लायर, प्याराग्लाइडिङ्ग आदि मनोरञ्जन तथा साहसी खेलकुद सम्वन्धी सेवा वा ब्यवसायमा
- आफुले निर्माण, संचालन वा ब्यवस्थापन गरेका स्थानीय पुर्वाधार वा उपलब्ध गराएको देहायको सेवामा सेवामा*(खानेपानी, विजुली, धारा, अतिथि गृह, धर्मशाला, पुस्तकालय, सभागृह, फोहरमैला ब्यवस्थापन, सरसफाई, ढल निकास, सडक वत्ति, शौचालय, पार्क, पौडी पोखरी, ब्यायामशाला, पर्यटकीय स्थल, हाटवजार, पशु वधशाला, शवदाह गृह, धोविघाट, सडक, वसपार्क, पुल आदि)*

- अचल सम्पत्ति वा अन्य कुनै विषयको मूल्यांकन सेवा शुल्क
- सिफारिस सम्बन्धी कुनै सेवा शुल्क

दस्तुर

- दर्ता, अनुमति तथा नवीकरण दस्तुरः
    - *एफएम रेडियो संचालन, घ वर्गको निर्माण इजाजत पत्र, विद्यालय स्थापना, स्थानीय स्तरका व्यापारिक फर्म, सहकारी, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम, ट्युसन, कोचिङ, औषधि पसल, प्लटिङ्ग*
    - *ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, माटो, खरीढुङ्गा, स्लेटजस्ता वस्तुको सर्भेक्षण, उत्खनन तथा उपयोग*
- नक्सा पास दस्तुर (नक्शा पास नगरी निर्माण भएकालाई तेब्बर दस्तुर)
- पंजिकरण व्यवस्थापन दस्तुर
- वडा मार्फत गरिने सिफारिश तथा प्रमाणित दस्तुर- दफा १२ (२ ङ) अनुसारको सिफारिश तथा प्रमाणित बापत
- जग्गा नाप जाँच तथा कित्ता काट दस्तुर
- ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, माटो, काठ, दाउरा, जराजुरी, स्लेट, खरीढुङ्गा आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुको निकासी शुल्क दस्तुर (दफा ११ (२) (घ) (६))

विक्री

- वस्तु तथा सेवा विक्री
- ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, माटो, काठ, दाउरा, जराजुरी, स्लेट, खरीढुङ्गा आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुको विक्री (दफा ११ (२) (घ) (६))

प्रदेश तथा संघीय कानून अनुसार प्राप्त हुने (दफा ११ (४):

- प्राकृतिक स्रोत साधन र सेवा शुल्क रोयल्टी
- खनिज पदार्थको उत्खनन रोयल्टी
- सामुदायिक वनको संचालन व्यवस्थापनबाट प्राप्त रोयल्टी
- पानी घट्ट, कुलो पैनी जस्ता सेवाबाट प्राप्त रोयल्टी
- प्राकृतिक स्रोत साधन र सेवा शुल्क रोयल्टी
- खनिज पदार्थको उत्खनन रोयल्टी
- सामुदायिक वनको संचालन व्यवस्थापनबाट प्राप्त रोयल्टी
- पानी घट्ट, कुलो पैनी जस्ता सेवाबाट रोयल्टी
- खानेपानी महसुल
- स्थानीय साना सतह तथा भूमिगत सिंचाई सेवा शुल्क
- स्थानीय स्तरमा जडिवुटी तथा अन्य गैरकाष्ठ वन पैदावार उत्पादन, संकलन, प्रसोधन र वजार व्यवस्थापन
- जनरल अस्पताल, नर्सिङ्ग होम, निदान केन्द्र र स्वास्थ्य संस्थाको दर्ता, संचालन अनुमति
- स्थानीय सार्वजनिक यातायातको रुट अनुमति, नविकरण
- इन्टरनेट सेवा, टेलीसेन्टर, केवल, तारविहिन टेलिभिजन प्रसारण अनुमति, नविकरण
- स्थानीय स्तरका पत्रपत्रिकाको दर्ता

स्थानीय तहामा एकल कर प्रशासन सम्वन्धी ब्यवस्था (आर्थिक विधयक २०७५ वाट संसोधित)

(क) सवारी साधन करको दर प्रदेशले निर्धारण गर्ने र संकलन गर्ने तर टाँगा, रिक्सा, अटोरिक्सा र विद्युतिय रिक्सामा सवारी साधन करको दर गाउँपालिका वा नगरपालिकाले निर्धारण तथा संकलन गर्ने

(ख) घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कको दर प्रदेशले निर्धारण गर्ने र गाउँपालिका वा नगरपालिकाले संकलन गर्ने ।

(ग) मनोरंजन करको दर प्रदेशले निर्धारण गर्ने र गाउँपालिका वा नगरपालिकाले संकलन गर्ने

(घ) विज्ञापन करको दर गाउँपालिका वा नगरपालिकाले निर्धारण तथा संकलन गर्ने

नोट:: (ख), (ग) र (घ) बमोजिमको करवाट उठेको रकममध्ये ६० प्रतिशत रकम गाउँपालिका वा नगरपालिकाको संचित कोषमा जम्मा गरी ४० प्रतिशत रकम मासिक रुपमा प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्ने ।

स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने राजश्व वाँडफाँड रकम सम्वन्धमा देहाय अनुसार व्यवस्था गरिएको छ :

- नेपाल सरकारले संकलन गरेको मूल्य अभिवृद्धि कर र अन्तशुल्कबाट संकलन भएको रकमको १५ प्रतिशत स्थानीय बिभाज्य कोषमा जम्मा हुने
- *राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम बाँडफाँड भई स्थानीय सञ्चित कोषमा मासिक रुपमा प्राप्त हुने*
- प्राकृतिक श्रोतको उपयोगबाट प्रभावित हुने स्थानीय तहलाई *प्राप्त हुने रोयल्टी* संकलित रकमको २५ प्रतिशत *बार्षिक रुपमा प्राप्त हुने*
- प्रदेशले सवारी साधन करबाट उठेको रकम प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने, *जसमध्ये ६० प्रतिशत रकम प्रदेश सरकारलाई र ४० प्रतिशत स्थानीय तहलाई मासिक रुपमा वाँडफाँड गरी जम्मा गर्नुपर्ने, स्थानीय तहमा वाँडफाँड गर्दा राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई वाँडफाँड गर्ने*

अनुसूची २ : तथ्यांक/सूचना संकलनका लागि प्रयोग गरिएको फारम तथा सुची

कोहलपुर नगरपालिका, बाँके

राजश्व सुधार कार्य योजना तर्जुमा

तथ्यांक संकलन सूची

नगर/नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय तथा हालको अवस्थाः

- संक्षिप्त परिचय :
    - नामांकरण
    - घरधुरी तथा जनसंख्या
    - क्षेत्रफल तथा वडा विभाजन
    - प्रशिद्ध स्थलहरु
- मुख्य पूर्वाधारको अवस्था
    - सडक, बाटो, पुल
    - बिजुली
    - खानेपानी तथा सिंचाई
    - सावर्जनिक भवन तथा पूर्वाधारहरु
    - फोहरमैला व्यवस्थापन (फोहरको परिमाण र व्यवस्थापनको अवस्था)
- आर्थिक अवस्था र भौगोलिक बनोट
    - उद्योग, व्यवसाय तथा कलकारखाना
    - मुख्य व्यापारिक केन्द्रहरु
    - भौगोलिक अवस्थिती
    - प्राकृतिक तथा पर्यटकिय सम्पदा

नगर/नगरपालिकाको संगठन तथा राजश्व प्रशासन :

- हालको संगठन संरचना
    - निर्वाचित पदाधिकारीहरुको विवरण (संकलन गर्ने)
    - कर्मचारीहरुको विवरण (संगठन संरचना सहित संकलन गर्ने)
- राजश्व शाखा तथा राजश्व प्रशासन
    - राजश्व शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण
    - कार्यकक्ष तथा कार्य स्थलको पर्याप्तता
    - फर्निचर, कम्प्यूटर, प्रिन्टर तथा अन्य भौतिक सुविधाहरु
    - राजश्व सम्बन्धी डाटा वेस
    - राजश्व प्रशासनमा सफ्फट्वेयर र त्यसको प्रयोग

  - कप्यूटर विलिङ्ग प्रणालिको प्रयोग,

- भौतिक सुविधाहरु
  - कार्यालयका भवनहरु
  - सावरी साधन
  - फर्निचर, कम्प्युटर, प्रिन्टर

नगर/नगरपालिकाको आय (आन्तरि तथा वाह्य) सम्बन्धी विवरणः

- विगत तीन आर्थिक वर्षहरु (२०७१/७२, ०७२/७३ र ०७३/७४) को यथार्थ आय विवरण
- चालु आर्थिक वर्षको (२०७४/७५) को अनुमानीत/बजेट विवरण
- चालु आर्थिक वर्षका लागि नगर/नगर सभाले पारित गरेको कर, शुल्क तथा दस्तुरका दरहरु

अन्य दस्तावेज तथा सूचनाहरु

- नगर/नगर सभाले पारित गरेको आर्थिक ऐन
- राजश्व संग सम्बन्धित अन्य नीति तथा कार्यक्रमहरु
- नगर/नगरपालिकाको बस्तुस्थिति विवरण (Profile)
- राजश्व परिचालनकालागि भएका प्रभावकारी प्रयासहरु

तथ्यांक संकलन फारम

१. नगर/नगरपालिकाका आयका स्रोतहरू तथा हालको अवस्था

क.सं.	आयका प्रकार	सम्भावनाको विवरण	संकलन भएको/नभएको	दर निर्धारणको अवस्था
क.	**कर तर्फ**			
	भूमि कर (मालपोत)			
	एकीकृत सम्पीत्त कर			
	सवारी कर (टाँगा, रिक्सा, अटोरिक्सा, इरिक्सा)			
	घर जग्गा बहाल कर			
	व्यवसाय कर			
	जडिबुटी, कवाडी र जिवजन्तु कर			
ख.	**अन्य राजश्व**			
	ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, माटो, काठ, दाउरा, जराजुरी, स्लेट, खरीढुङ्गा आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुको विक्री तथा निकासी शुल्क			
	नक्सापास दस्तुर			
	व्यक्तिगत घटना दर्ता शुल्क			
	वहाल विटौरी शुल्क			
	पार्किङ्ग शुल्क			
	अस्पताल संचालन			
	फोहरमैला ब्यवस्थापन शुल्क			
	स्थानीय खानेपानी महसुल			
	स्थानीय विद्युत महसुल			
	केवलकार, टेकिङ्ग, कायाकिङ्ग, वन्जीजम्प, जिपफलायर, प्याराग्लाईडिङ्ग आदि मनोरंजन तथा साहसी खेलकुद सम्वन्धी सेवा तथा ब्यवसायमा सेवाशुल्क			
	निर्माण, संचालन र ब्यवस्थापन गरेका स्थानीयपुर्वाधार तथा सेवामा सेवाशुल्क (खानेपानी, विजुली, धारा, अतिथि गृह, धर्मशाला, पुस्तकालय, सभागृह, ढल निकास, सडक वत्ति, शौचालय, पार्क, पौडी पोखरी, ब्ययमशाला, पर्यटकिय स्थल, हाटवजार, पशु			

क.सं.	आयका प्रकार	सम्भावनाको विवरण	संकलन भएको/नभएको	दर निर्धारणको अवस्था
	वधशाला, शवदाह गृह, घोविधाट, सडक, वसपार्क, पुल आदि			
	मूल्यांकन सेवा शुल्क			
	दर्ता, अनुमति तथा नवीकरण दस्तुर (एफएम रेडियो संचालन, घ वर्गको निर्माण इजाजतपत्र, विद्यालय स्थापना, स्थानीय स्तरका ब्यापारिक फर्म			
	ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, नुन, माटो, खरीढुङ्गा, स्लेटजस्ता वस्तुको सर्भेक्षण, उत्खनन तथा उपयोग शुल्क			
	वडा मार्फत गरिने सिफारिश तथा प्रमाणित दस्तुर			
	दण्ड जरिवाना			

२: नगर/नगरपालिकाको स्वामित्व वा भोगचलनमा रहेका जग्गा

क.सं.	जग्गा रहेका स्थान	कि.न.	क्षेत्रफल	हालको उपयोग	भाडा वा बहाल रकम (यदी भएमा)
क	स्वामित्वमा रहेको जग्गा				
ख	भोगचलनमा रहेको जग्गा				

३: नगर/नगरपालिकाको स्वमित्वमा रहेका भवन

क.सं.	स्थान	भवनको विवरण (कोठा समेत)	हालको उपभोग	भाडा वा बहाल रकम (यदी भएमा)

नोट : विवरण लेख्ने ठाउँ अपुग भएमा छुट्टै पानामा लेख्ने ।

४: करमा आधारित सूचनाहरु

क. सम्पत्ति कर सम्बन्धी विवरण

नगर/नगरपालिकामा दर्ता भएका जम्मा करदाता संख्या : ………………

आ.व. २०७३।७४मा कर तिर्ने करदाता संख्या : ……………… संकलित रकम : ……………..

ख. भवन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	घरको वर्गीकरण	अनुमानित संख्या	बहालमा भएको संख्या	औसत बहाल दर
१	व्यापारीक प्रयोजनका लागि निर्मित भवन/घरहरु (नोट: व्यपारीक कम्पलेक्स, पार्टी प्यालेस, अस्पताल, कोल्ड स्टोर, नीजिविद्यालय तथा क्यापस आदी)			
२	औद्योगिक प्रयोजनका भवन/घरहरु			
३	आवासिय भवन/घरहरु			
३.१	कच्ची घरहरु -कच्ची जोडाई तथा छानाा)			
३.२	अर्ध कच्ची घरहरु (माटोको जोडाई र कंकिट वा स्टिलको छाना भएका)			
३.३	पिलर सिस्टम नभएको पक्कि घर (Without RCC Frame Structure)			
३.४	पिलर सिस्टम भएको पक्कि घर (With RCC Frame Structure)			
जम्मा				

ग. जग्गा सम्बन्धी विवरण

क.सं.	जग्गाको किसिम	स्थान	अनुमानीत जग्गाधनी	अनुमानित क्षेत्रफल	औसत मुल्यांकन दर (मालपोत कार्यालयको आधारमा)
१	शहरी क्षेत्र				
२	आवासिय क्षेत्र				
३	कृषी क्षेत्र				
४	वन तथा अन्य क्षेत्र				
जम्मा					

घ. सवारी साधन सम्बन्धी विवरण

नगर/नगरपालिकामा दर्ता भएका जम्मा करदाता संख्या : ....

आ.व. २०७३।७४मा कर तिर्ने करदाता संख्या : .... संकलित रकम : ....

क्र.सं.	सवारी साधन	अनुमानित संख्या	कैफियत
१	अटो रिक्सा तथा ई-रिक्सा		
२	ठेलागाडा, टाँगा, रिक्सा		
जम्मा			

ङ. व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

नगर/नगरपालिकामा दर्ता भएका जम्मा करदाता संख्या : ....

आ.व. २०७३।७४मा कर तिर्ने करदाता संख्या : .... संकलित रकम : ....

क्र.सं.	व्यापार व्यवसायको विवरण	साना लगानी	मझौला लगानी	ठुला लगानी	कैफियत
१	उद्योग				
२	वित्तिय संस्था (बैक, विकास बैक, सहकारी, विमा आदि)				
३	ब्यापारिक भवन, मल, निजी अस्पताल, संस्थागत कलेज विद्यालय				

क्र.सं.	व्यापार व्यवसायको विवरण	साना लगानी	मझौला लगानी	ठुला लगानी	कैफियत
४	डिलर तथा थोक विक्रेता				
५	अन्य व्यवसायहरु				

छ. खानीजन्य वस्तु विक्री तथा निकासी

क्र.सं.	उत्पादन/उत्खनन स्थल	बस्तुहरु	कुल उत्खनन योग्य परिणाम	विक्री मुल्य	संभाव्य निकासी परिमाण
		ढुङ्गा			
		गिट्टी			
		बालुवा			
		ढुङ्गा			
		गिट्टी			
		बालुवा			

नोट : विवरण लेख्ने ठाउँ अपुग भएमा छुट्टै पानामा लेख्ने ।

ज. जडिबुटी, कवाडी र जिव जन्तु (व्यवसायिक उपयोग)

क.सं.	बस्तुहरु	इकाई	कुल संकलन परिणाम	अनुमानित मुल्य
क.	जडिबुटी जन्य बस्तुहरु			
ख.	कवाडी जन्य बस्तुहरु			
ग.	जिवजन्तु			

झ. वहाल विटौरी

क.सं.	सम्पत्तिहरु	स्थान	इकाई	परिमाण	दर
क.	भवन तथा कोठाहरु				
ख.	मेसिनहरु				
ग.	सार्वजनिक सम्पत्ति				
घ.	हाट बजार				

ञ. नगरपालीकाले निर्माण, संचालन तथा व्यवस्थापन गरेका तथा सेवाग्राहीलाई उपलब्ध गराउने सेवा

क.सं.	**सेवाहरु**	**उपलब्ध गराईएको स्थान वा क्षेत्र**	**इकाई र परिमाण**	**सेवा शुल्कको संभावना के छ ?**	**हालको अवस्था (आय)**
१	फोहर मैला व्यवस्थापन				
२	स्थानीय खानेपानी				
३	बिजुली				
४	धारा				
५	अतिथि गृह				
६	धर्मशाला				
७	पुस्तकालय				
८	सभागृह				
९	ढल निकास				
१०	सडक बत्ति				
११	सार्वजनीक शौचालय				
१२	पार्क				
१३	पौडी पोखरी				
१४	व्यायमशाला				
१५	पर्यटकिय स्थल				
१६	पशु बधशाला				
१७	शवदाह गृह				
१८	बसपार्क				
१९	अन्य पार्किङ्ग क्षेत्र				
२०	सिफारिश तथा प्रमाणित				
२१	दर्ता, अनुमाति, नविकरण दस्तुर				
२२	मूल्यांकन सेवा शुल्क				
२३	नक्सापास				
२४	अन्य				
जम्मा					

अनुसूची ३ : प्रारम्भिक अभिमुखिकरण तथा कार्यशालाको कार्यक्रम तालिका तथा उपस्थिति विवरण

कोहलपुर नगरपालिका , बाँके

राजस्व सुधार कार्य योजना तयारी

प्रारम्भिक अभिमुखिकरण तथा कार्यशाला गोष्ठी कार्यक्रम

३० जेष्ठ २०७५

कार्यक्रम तालिका

समयावधी	क्रियाकलाप
०८त्त०० खा]तस ०८त्त३०	कार्यक्रम शुभारम्भ (अध्यक्षता, परिचय, स्वागत मन्तव्य)
०८त्त३० खा]तस ०९त्त१५	कार्यक्रमको उद्देश्य, अवधारणा तथा प्रकृया - प्रस्तुती
०९त्त१५ खा]तस १०त्त००	कर, शुल्क तथा दस्तुर सम्बन्धी अवधारणा र सिद्धान्त
१०त्त०० खा]तस ११त्त००	स्थानीय तहको राजश्व अधिकार र परिचालन सम्बन्धी व्यवस्था
११त्त०० खा]तस १२त्त००	कोहलपुर नगरपालिकाको सम्भाव्यता छलफल र तथ्यांक संकलनको फारम प्रस्तुती छलफल
१२त्त०० खा]तस १३त्त००	खाना
१३त्त०० खा]तस १३त्त३०	राजश्व सुधार कार्य योजना र राजश्व प्रक्षेपण
१३त्त३० खा]तस १४त्त३०	राजश्व प्रक्षेपण तथा राजश्व सुधार कार्ययोजना मस्यौदाका लागि समुह विभाजन तथा समुह कार्य
१४त्त३० खा]तस १५त्त३०	समुहकार्य प्रस्तुति तथा सुझाव संकलन
१५त्त३० खा]तस १६त्त००	चिया
१६त्त०० खा]तस १६त्त३०	समिक्षा तथा समापन

अनुसूचि ४: कार्यशालाको उपस्थिति विवरण

कोहलपुर नगरपालिकाको आयोजना तथा उत्पीडित सामुदायिक विकास केन्द्र (OCDC-Banke) बाँकेको प्राविधिक सहजिकरणमा "आन्तरिक आय अध्यन तथा राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जूमा" कार्य अर्न्तगत आन्तरिक स्रोत पहिचान, परिचालन र व्यवस्थापन सम्वन्धी अन्तरकृया कार्यक्रमको उपस्थिति विवरण ।

उपस्थिति :

मिति: २०७५।०१।३०

क्र.स.	सहभागिहरुको नाम थर	प्रतिनिधित्व गरेको कार्यालय वा संघ संस्थाको नाम	पद	मोवाईल नम्बर	हस्ताक्षर
१.	श्री नुरु बञ्जरावत	कोहलपुर नगरपालिका	नगर प्रमुख	९८५८० ४०८०४	[signature]
२	श्री सञ्जु कुमारी चौधरी	,, ,,	नगर उप-प्रमुख	९८५८० ४०८०३	[signature]
३.	श्री प्रेम प्रसाद देवकोटा	,, ,,	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	9858067111	[signature]
४	श्री कुमान पुन	,, ,,	लेखा अधिकृत		
५.	धर्म रोकाया	ओसीडीसी बाँके	अध्यक्ष	9858035211	[signature]
६.	मोतिराम रिमाल	११नं. वडा कार्यालय	वडा सचिव	९८६११५१८६५	[signature]
७.	जंग बहादुर धामी	१५नं ,, ,,	,, ,,	९८४८३१२०४३	[signature]
८	शेर बहादुर वली	कोहलपुर नगर कार्यपालिका	नियोजक	९८५८०५६६८६	[signature]
९	मधु खड्का	नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग म.सं.	सचिव	९८५८०४९९६३	[signature]
१०	गुणराज भट्ट	वडा सचिव, वडा नं ८	सचिव	९८४८०२२२०२	[signature]
११	नवराज बुढा	वडा कार्या. वडा नं १२	सचिव	9858044378	[signature]

क्र.स.	सहभागिहरुको नाम थर	प्रतिनिधित्व गरेको कार्यालय वा संघ संस्थाको नाम	पद	मोवाईल नम्बर	हस्ताक्षर
१२	विकाश शाही	कोहलपुर न. पा. वडा नं १	वडा सचिव	9849381890	
१३	दिपा गुरुङ	कोहलपुर न.पा.	ना. सु	9848350369	
१४	हरि बहादुर थापा	कोहलपुर नगरपालिका	प्रशासकीय अधिकृत	9858033560	
१५	शिला सुनार	कोहलपुर नगरपालिका	कार्यपालिका सदस्य	९८२४२४५९६२	
१६	कल्पना शर्मा	" "	" "	९८४८९३४८२२	
१७	माधव रिमाल	" "	१५ नं. ३ अध्यक्ष	९८[illegible]०२९६३०	
१८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
१९	बलराम शर्मा	ने.का. नगर सभापति	वार्ड नं ११	९८५८०५९८२४	
२०	विष्णुप्रसाद तिवारी	कोहलपुर नपा. ५	वडा अध्यक्ष	९८५८०२४८१९	
२१	दयाराम [illegible]	[illegible] वडा नं १५	[illegible]	९८४८०९५५००	
२२	पति राम थारु	कोहलपुर न. पा. १५	वडा अध्यक्ष	९८१६५६१४०२	
२३	ठाकुर प्रसाद थारु	" वडा ३	वडा अध्यक्ष	९८१६५६६०२०	
२४	रेशम बहादुर खत्री	कोहलपुर ८	अध्यक्ष	९८५८०२२८०८	
२५	ओम प्रकाश शाह	" वडा २	"	९८४८०७१६०६	
२६	गोपीलाल रिमाल	को.न.पा. ९	वडा अध्यक्ष	९८५८०४४०२४	
२७	खड्क ब. शाह	वडा- ६	वडा सदस्य	९८४८९३१९९	

क्र.स.	सहभागिहरुको नाम थर	प्रतिनिधित्व गरेको कार्यालय वा संघ संस्थाको नाम	पद	मोवाईल नम्बर	हस्ताक्षर
२८	रामजी पौडेल ११	बिजुली व्यवसाय संघ बाँके	उपाध्यक्ष	९८५८०२४८९२	
२९	कर्ण सिंह [illegible]	वडा नं २ को.न.पा	अध्यक्ष	९८४८०२८६३२	
३०	दीपक [illegible]	को. न. पा. वडा नं ६	[illegible]	९८४८०२४३४९	
३१.	डिल ब० [illegible]	को. न. पा.	कार्यपालिका सदस्य	९८५८०२४४८४	
३२	[illegible]	को न. पा ११	अध्यक्ष	९८५८०२१२०६	
३३.	[illegible] थारु	वडा ९ .[illegible]	अध्यक्ष	९८४८९३३८५२	
३४.	नारायणी वली	कोहलपुर नगरपालिका	कार्यपालिका सदस्य	९८४८२६४०११	
३५	[illegible]	कोहलपुर [illegible]	[illegible]	९८५८०२२४६५	
३६.	[illegible]	[illegible] व्यवसायी संघ बाँके	सचिव	९८५८०५८६९८	
३७	[illegible] प्रसाद आचार्य	[illegible] कोहलपुर	ना. प्र.	९८४८०११८५२	
३८	ओमप्रकाश वली	वडा अध्यक्ष को. न. पा. १३			
३९	लिला पाण्डे	नगर का. स को. न.पा	वडा नं. ३	9844851832	
४०	संगीता सुवेदी	कोहलपुर व्यापार संघ	वडा नं. ११	985826829	
४१	दिनेश ब. डाँगी	कोहलपुर न. पा.	वडा - ११	9841490784	
४२	[illegible] भट्टराई	कोहलपुर न. पा.		९८४८०२०६८१	
४३	मिन ब० पुन	,,	वडा नं. १० वडा सचिव	९८३०६६१२४३	

क्र.स.	सहभागिहरुको नाम थर	प्रतिनिधित्व गरेको कार्यालय वा संघ संस्थाको नाम	पद	मोवाईल नम्बर	हस्ताक्षर
४४.	नूपराज उपाध्याय	कोहलपुर नगरपालिका	वडा नं ३२४ सचिव	9848422344	
४५	[illegible]	कोहलपुर नगरपालिका	[illegible]	9848095029	
४६	सोमा थापामगर	कोहलपुर न.पा.	वडा नं २ सचिव	9865768001	
४७	राजेन्द्र तमता	— ׀׀ —	[illegible]	9825507840	
४८	खेमादेवी कडेल	कोहलपुर नगरपालिका	वडासचिव वडा नं ६	९८४५०१४४६०	
४९	[illegible] चन्द्र [illegible]	कोहलपुर १४	अध्यक्ष	९८४८०९४४९९	
५०	[illegible] चन्द्र [illegible]	कोहलपुर न.पा.	वडा सचिव-१४	९०४८०२२३६४	
५१	वाल कृष्ण वि.क.	बाँके [illegible] तथा [illegible]	[illegible]	९८५८०२९१४२	
५२.	[illegible]	को. न. पा. १०.	अध्यक्ष	९८२००२०४१	
५३	मन प्रसाद रेग्मी	कोहलपुर न.पा. [illegible]	प्रमुख	९८५८०५४६६०	
५४	बलराम [illegible]	[illegible]	अध्यक्ष	९८५८०८८३६१	
५५,	दिपक बि.सी.	९ नं. वडा कार्यालय	वडा सचिव	९८४८०८०००२	
५६,	[illegible]	नेपाल [illegible]	नेता	९८५८-५२८०६	
५७,	यानवी साहु	रेडियो कोहलपुर [illegible]	समाचार संयोजक	९८४८२६५६६०	
५८.	कविन्द्र परियार	[illegible]	׀׀ ׀׀	९८४८९३०२६९	
५९,	कल्पना शाही	[illegible]	׀׀ ׀׀	9812569651	

क.स.	सहभागिहरुको नाम थर	प्रतिनिधित्व गरेको कार्यालय वा संघ संस्थाको नाम	पद	मोवाईल नम्बर	हस्ताक्षर
६०	निर्मल आचार्य	अन्नपूर्ण पोष्ट / मनोविकास दैनिक		9844840200	
६१	राम ब० रावत	रमियपुरा / पौपत्नवाटदैनिक		9869404017	
६२	भीम रावत	युगयात्र दैनिक		९०८२०२२४०३	
६३	रविन्द्र सिंह ठकुरी	जनता टिभी			
६४	विद्या सागर भैनाली	नगर स्वास्थ्य शाखा		९८४८०४३०६६	
६५	तेज प्रसाद अधिकारी	कोहलपुर उद्योग वाणिज्य संघ	महासचिव	९८५८०२४३६८	
६६	युवराज पोखरेल	OCDC बाँके	कार्यक्रम संयोजक	9848170402	
६७	चन्द्र बहादुर बुढा	कोहलपुर नं.पा. नगर हवि शाखा	प्रा.ले.	९८२८०५५६१०	
६८	मेघा वि.क.	कोहलपुर ११	O.C.D.C	९८२२२६२२८	
६९	मञ्जुला खापुंग	कोहलपुर न.पा. २	O.C.D.C		

आज मिती २०७५।४।३० गतेका दिन यस कोहलपुर नगरपालिकाको कार्यालय कोहलपुरको आयोजना तथा उत्तीर्ण सामुदायिक विकास केन्द्र (CDC Banke) को सहजीकरणमा आन्तरिक आय अध्ययन तथा राजस्व सुधार कार्ययोजनाको मस्यौदा/अन्तिम प्रतिवेदन प्रस्तुती तथा सल्लाह सुझाव संकलन कार्यक्रम मा कोहलपुर नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, लगायत सरोकारवाला निकाय बिच अन्तरक्रियात्मक छलफलको माध्यम मा अन्तिम प्रतिवेदन प्रस्तुत गरियो।

उपस्थिति

१.	श्री लुट बहादुर रावत	कोहलपुर नगरपालिका मेयर	
२.	श्री सन्जु कुमारी थापा	कोहलपुर नगरपालिका उप-मेयर	
३.	कर्ण बहादुर थापा	को. न. पा. ११	
४.	[illegible]	को. न. पा. वडा नं १२	
५.	दुर्गा प्रसाद आचार्य	कोहलपुर न.पा. वडा नं. ८	
६.	केशव बहादुर बस्नेत	कोहलपुर न.पा. ५	
७.	बलराम कार्की	,, व्यापार/११	
८.	प्रेम रसाइली	कोहलपुर न.पा. सेवाग्राही	
९.	प्रेम प्रसाद देवकोटा	प्र.प्र.अ. को.न.पा.	
१०.	शिला सुनार	को. न. पा. सदस्य	
११.	कल्पना शर्मा	को. न. पा. सदस्य	
१२.	[illegible] माधव रिजाल	को.न.पा. ३ वडा अध्यक्ष	
१३.	[illegible]चन्द्र हरिजन	को न.पा. वडा अध्यक्ष	
१४.	तिरथराम थारु	को न.पा ४ अध्यक्ष	
१५.	दयाराम चिलू	को.न.पा. वडा नं. १५	
१६.	महादत्त पौडेल	— ॥ — होटल व्यवसायी संघ	
१७.	बल ब० खड्का	ने.क.पा (प्रतिनिधि)	
१८.	बलराम शर्मा	ने.का. नगर सभापति	
१९.	तुलमान [illegible]	ने.अ./कोहलपुर न.पा.	
२०.	कर्ण सिंह बुढाथोकी	को न.पा. वडा अध्यक्ष	
२१.	विष्णु प्रसाद तिवारी	को.न.पा. ५ अध्यक्ष	
२२.	हेम विक्रम जी. सी.	नेपाल घरेलु साना उद्योग अध्यक्ष	
२३.	[illegible] प्रसाद [illegible]	कोहलपुर सुधार समाज	
२४.	पति राम थारु	,, १५ अध्यक्ष	
२५.	धर्म रोकाया	जेसि सदस्य	
२६.	ठाकुर प्रसाद थारु	को. न. पा ९ अध्यक्ष	

२७	भीमबहादुर नेपाली	कोहलपुर नगरपालिका कार्यपालिका	[signature]
२८	बसन्ती अधिकारी	कोहलपुर न. पा. वडा-२	[signature]
२९	क्रान्ति सुनार	को. न. पा. का.पा. १४	[signature]
३०	रेशम बहादुर खत्री	" " वडा ८	[signature]
३१	भीम रावत	प्रेस सल्लाहकार	[signature]
३२	चक्र बं. अधिकारी	उद्योग वाणिज्य संघ अध्यक्ष	[signature]
३३	यानवी साहु	रेडियो कोहलपुर एफ.एम.	[signature]
३४	हेमन्त वि.क.	प्रतिवाद रेडियो	[signature]
३५	निर्मल आचार्य	मर्गरेखा	[signature]
३६	कविन्द्र परियार	मिसन टुडे	[signature]
३७	विवेक रेग्मी	प्रतिवाद एफ.एम.	[signature]
३८	अशोक भण्डारी	नमस्ते कोहलपुर सा. पत्रिका	[signature]
३९	शान्ति शर्मा	kanchudikhabar.com / कुमारी	[signature]
४०	बसन्त जैसी	कोहलपुर टाइम्स सा. पत्रिका	[signature]
४१	दिनेश. बं. डाँगी	कोहलपुर न. पा.	[signature]
४२	भूम बं. भण्डारी	" "	[signature]
४३	ओम प्रकाश	" " | १२	[signature]
४४	पुरुषोत्तम पोख्रेल	कोहलपुर न.पा	[signature]
४५	हरी बहादुर बली	" " ६ नं.	[signature]
४६	खड्क बहादुर खत्री	कोहलपुर ८	
४७	युवराज पोख्रेल	" २.	[signature]
४८	रवि रोकाया	OCDC Banke.	[signature]
४९	गोविन्द अधिकारी	OCDC/ Kawlisum	[signature]
५०	सोभिता परियार	OCDC / Banke/facilitator	[signature]
५१	डिल ब. पर्णपा	कोहलपुर नपा	[signature]

अनुसूचि ५: कार्यशालाका तस्विरहरु

अनुसूचि ६: पत्रपत्रिकामा प्रकाशन

आन्तरिक राजश्व सुधार कार्ययोजना सम्बन्धी गोष्ठी

मिसन समाचारदाता
कोहलपुर ३० साउन

कोहलपुर नगरपालिकाले ान्तरिक आय वृद्धि (राजश्व ंकलन) गर्न आवश्यक पर्ने विधि, ्रिया तथा राजश्व उठाउन सकिने ेत्रहरुको पहिचान गरी राजश्व ामर्श समितिलाई अन्तिम तिवेदन तयार गर्ने उद्देश्यले बुधबार ार्यशाला सम्पन्न गरेको छ।

कोहलपुर नगरपालिकाको ायोजना तथा उत्पीडित सामुदायिक वकास केन्द्रको सहजीकरणमा सो ार्यशाला गरिएको छ। आन्तरिक जश्वका श्रोतहरु पहिचान गर्ने, जश्व(कर)का दायराहरु निर्धारण ्, कर लाग्ने विषयहरुको पहिचान ्, स्थानीय सरकारको एकल कर ग्ने क्षेत्र, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारमा कर बाँडफाँड हुने क्षेत्र तथा संघीय सरकार र स्थानीय सरकारमा कर बाँडफाँड हुने क्षेत्रहरुको पहिचान कसरी र कुन प्रक्रियाबाट गर्न सकिन्छ भन्ने बारेमा समेत कार्यशालामा छलफल भएको थियो।

कोहलपुर नगरपालिकाको आन्तरिक राजश्व अध्ययन तथा राजश्व सुधार कार्ययोजना सम्बन्धी तीन वर्षिय मसौदा प्रतिवेदनको अन्तिम रुप दिन सुझाव संकलन गर्न आयोजित कार्यशालामा स्थानीय शासन सञ्चालन तथा राजश्व सुधार कार्ययोजना विज्ञ रमेश अधिकारी र सविता परियारले सो प्रतिवेदनको मसौदा प्रस्तुत गर्दै त्यसको आवश्यकता, औचित्यता र विषयवस्तु बारे सहभागीहरुलाई जानकारी गराएका थिए।

कोहलपुर नगरपालिका प्रमुख लूट बहादुर रावतको अध्यक्षतामा सम्पन्न सो कार्यशालामा नगरपालिका उप-प्रमुख एवं राजश्व परामर्श समिति संयोजक सन्जु कुमारी थारु, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत प्रेम प्रसाद देवकोटा, राजश्व शाखा प्रमुख, नगरपालिका सबै वडाका वडा अध्यक्षहरु कार्यपालिका सदस्यहरु, राजनीतिक दलहरुका प्रतिनिधिहरु ,वाणिज्य संघका अध्यक्ष, पत्रकार तथा अन्य सरोकारवालाहरुको सहभागीतामा सो कार्यशाला गरिएको हो।

विज्ञहरुको प्रस्तुती तथा छलफलमा आएका सुझावहरु समेतलाई ध्यान दिदै नगर प्रमुख रावतले कोहलपुरको विकास र स्थानीय जनताको आवश्यकता अनुसारका योजनाहरु सम्पन्न गर्न बजेटको आवश्यक हुन्छ र त्यो बजेटको श्रोत जनताबाट उठाउने कर,सेवा शुल्क, शुल्क तथा दस्दुरहरुबाट जम्मा हुने बताए। रावतले भने,'नगरपालिकाले जनताको ढाड सेक्ने गरी कर लगाएको छैन। आन्तरिक कर उठाउने विषयमा धेरै पटक धेरै पक्षहरुसँग छलफल गरेर नै नगरपालिकाले करको दर निर्धारण गरेको हो। अझै पनि कहि कतै जनतालाई साह्रै अप्ठ्यारो परेको भए त्यसलाई छलफलबाट सुधार गर्न सकिन्छ। तर सरकारलाई कर तिर्नु हाम्रो कर्तव्य हो भन्ने कुरा पनि जनताले बुझिदिनु पर्‍यो'। त्यस्तै उप-प्रमुख एवं नगरपालिका स्तरीय राजश्व परामर्श समिति संयोजक सन्जु कुमारी थारुले आन्तरिक राजश्व नगरपालिकाका भित्रका विकास योजनाका खर्च श्रोत भएकाले

बाँकी तेस्रो पृष्ठमा

मिसन टुडे

आन्तरिक...

आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्र रहेका कर उठाउन पाउने श्रोतहरुमा कर लगाउदा स्थानीय जनताहरु र सरोकारवालाहरुसँग परामर्श गरेर नै करको दर निर्धारण गर्ने भएकाले यसमा नगरपालिकाले आफु खुशी लगायो भन्ने कुरा सत्य नभएको बताइन्। थारुले भनिन्,' कर तिर्नु जनताको कर्तव्य पनि हो भन्ने कुरा बुझिदिनु पर्छ'।

कोहलपुर नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत प्रेम प्रसाद देवकोटाले कोहलपुर नगरपालिकाको आन्तरिक राजश्व संकलन गर्दा लगाउने कर धेरै अन्य ठाउँको तुलनामा कम नै रहेको बताए।

राजश्व सुधार कार्ययोजना सम्बन्धी गोष्ठी सम्पन्न

युगयान समाचारदाता
कोहलपुर ३०, श्रावण

कोहलपुर नगरपालिकाले आन्तरिक आय वृद्धि (राजश्व संकलन) गर्न आवश्यक पर्ने विधि, प्रक्रिया तथा राजश्व उठाउन सकिने क्षेत्रहरुको पहिचान गरी राजश्व परामर्श समितिलाई अन्तिम प्रतिवेदन तयार गर्ने उद्देश्यले बुधबार कार्याशाला सम्पन्न गरेको छ।

कोहलपुर नगरपालिकाको आयोजना तथा उत्पिडीत सामुदायिक विवकास केन्द्रको सहजीकरणमा सो कार्याशाला गरिएको छ। आन्तरिक राजश्वका श्रोतहरु पहिचान गर्ने, जश्व (कर) का दायराहरु निर्धारण गर्ने, कर लाग्ने विषयहरुको पहिचान गर्ने, स्थानीय सरकारको एकल कर लाग्ने क्षेत्र, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारमा कर बाँडफाँड हुने क्षेत्र तथा संघीय सरकार र स्थानीय सरकारमा कर बाँडफाँड हुने क्षेत्रहरुको पहिचान

बाँकी अन्तिम पृष्ठमा....

राजश्व.....

कसरी र कुन प्रक्रियाबाट गर्न सकिन्छ भन्ने बारेमा समेत कार्याशालामा छलफल भएको थियो।

कोहलपुर नगरपालिकाको आन्तरिक राजश्व अध्ययन तथा राजश्व सुधार कार्ययोजना सम्बन्धी तीन वर्षिय मसौदा प्रतिवेदनको अन्तिम रुप दिन सुझाव संकलन गर्न आयोजित कार्याशालामा स्थानीय शासन सञ्चालन तथा राजश्व सुधार कार्ययोजना विज्ञ रमेश अधिकारी र सविदा परियारले सो प्रतिवेदनको मसौदा प्रस्तुत गर्दै त्यसको आवश्यकता, औचित्यता र विषय वस्तु बारे सहभागीहरुलाई जानकारी गराएका थिए।

कोहलपुर नगरपालिका प्रमुख लूट बहादुर रावतको अध्यक्षतामा सम्पन्न सो कार्याशालामा नगर पालिका उप-प्रमुख एवं राजश्व परामर्श समिति संयोजक सन्जु कुमारी थारु, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत प्रेम प्रसाद देवकोटा, राजश्व शाखा प्रमुख, नगरपालिका सबै वडाका वडा अध्यक्षहरु कार्यपालिका सदस्यहरु, राजनीतिक दलहरुका प्रतिनिधिहरु, वाणिज्य संघका अध्यक्ष, पत्रकार तथा अन्य सरोकारवालाहरुको सहभागीतामा सो कार्यशाला गरिएको हो।

विज्ञहरुको प्रस्तुती तथा छलफलमा आएका सुझावहरु समेतलाई ध्यान दिदै नगर प्रमुख रावतले कोहलपुरको विकास र स्थानीय जनताको आवश्यकता अनुसारका योजनाहरु सम्पन्न गर्न बजेटको आवश्यक हुन्छ र त्यो बजेटको श्रोत जनताबाट उठाउने कर, सेवा शुल्क, शुल्क तथा दस्दुरहरुबाट जम्मा हुने बताए।